Ազգ
Azg armenian daily
9 ՅՈՒՆԻՍ 1995 ՈՒՐԲԱԹ # 107 (861)

Առանց ուղղաձիգ ներգծի 1000 դրամանոցները վճարման միջոց չեն

Հունիսի 8-ին ՀՀ կենտրոնական բանկը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում, մասնավորապես, ասվում է. «ՀՀ ԿԲ-ն հայտնում է, որ վերջին ժամանակներս շրջանառության մեջ հայտնաբերվել են 1000 դրամ արժողությամբ թղթադրամներ, որոնց միջից հանված է դիմերեսի աջ կողմում զետեղված ուղղաձիգ պաշտպանական ներգիծը, որը հանդիսանում է դրամանիշի պաշտպանվածության հատկանիշներից մեկը: ՀՀ ԿԲ-ն հայտնում է, որ առանց ուղղաձիգ պաշտպանական ներգծի եւ այլ ակնհայտորեն միտումնավոր կորուստ վնասվածքներով դրամանիշերը ՀՀ տարածքում վճարման միջոց չեն: ՀՀ ԿԲ-ն ՀՀ դրամանիշերի միտումնավոր փչացման երեւույթները կանխելու նպատակով դիմում է հանրապետության տարածքում գործող բանկերին դադարեցնել առանց ուղղաձիգ պաշտպանական ներգծի 1000 դրամ արժողությամբ թղթադրամների ընդունումը եւ փոխանակումը: Այսուհետեւ բանկերում ծեւավորված դրամական կաղապարներում այդպիսի դրամանիշերի առկայությունը կդիտվի որպես խախտում եւ բանկերի նկատմամբ կկիրառվեն համապատասխան պատժամիջոցներ: Նախկինում ձեւավորված դրամական կաղապարներում այդպիսիք հայտնաբերելու դեպքում բանկերը պետք է կապվեն ապա, որի մեկ օրինակը ուղարկեն ՀՀ Կենտրոնական բանկ»:

ԼՏ

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Կոտայքի թիվ 69 ընտրատարածքային հանձնաժողովը չի գրանցում ՀՕԱԿ թեկնածուին

«ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների թիվ 69 (Կոտայք) ընտրատարածքային հանձնաժողովի հունիսի 6-ին կայացած նիստում, որի ընթացքում ամփոփվել են պատգամավորության թեկնածուների պաշտպանաբերիկներում առկա ստորագրությունների ստուգման արդյունքները, մերժվել է գրանցել Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության անդամ Համլետ Կարապետյանի թեկնածությունը հանձնաժողովի կողմից (նախագահ Էդուարդ Պետրոսյան): Հ. Կարապետյանին գրանցելու օգտին քվեարկել են չորս անդամ, իսկ առարկել են 11-ը` հիմք ընդունելով այն, որ թեկնածուի կողմից ներկայացված ստորագրությունների մեջ հայտնաբերվել են 62 կասկածելի ստորագրություններ: Կեղծ եւ անվավեր ստորագրությունների թիվը ըստ օրենքի չպետք է գերազանցի 50-ը: Մինչդեռ, հանի որ այդ ստորագրությունների կեղծ լինելը ապացուցված չէ, հանձնաժողովը պարտավոր էր գրանցել թեկնածուին եւ կամ շարունակել ստուգումները:

ՀՕԱԿ ՀՎ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, ԿԸՀ-ի անդամ Ռոզալիա Գաբրիելյանը եւ ԱՄՆ միջազգային հարաբերությունների եւ ժողովրդավարության ինստիտուտի ներկայացուցիչը հունիսի 8-ին հանդիպեցին ընտրատարածքի հանձնաժողովի անդամների հետ:

Նույն ընտրատարածքում ՀՀ Ազգային ժողովի թեկնածու է գրանցվել «Հանրապետություն» (ՀՀՇ եւ հարակիցներ) ցուցակի 214-րդ ՀՀՇ-ական Հակոբ Գագիկի Հակոբյանը, որը աշխատում է ՀՀ նախագահին կից վերահսկողության ծառայությունում...

Ռուբեն Ռշտունին բացարկ է հայտարարում քննիչներին

«Ղեկավարվելով ՀՀ քր. դատ. օր. 36 հ, 41 հ եւ 24 հ-ի 5-րդ կետով բացարկ եմ հայտնում Համբարձում Գալստյանի սպանության փաստի առթիվ հարուցված քրեական գործը քննող քննչական խմբի ղեկավար Կարլոս Պետրոսյանին եւ [illegible] Վարդան Խալաֆյանին», այս հայտարարությամբ հանդես եկավ հայտնի փաստաբան Ռուբեն Ռշտունին, նշելով, որ այդ բացարկը նա ուղարկել է ՀՀ գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանին: Ինչպես նշված է նրա բացարկում, 1995 թ. հունիսի 5-ին Երեւան քաղաքի թիվ 1 քննչական մեկուսարանի շենքում քննչական խմբի ղեկավար Կարլոս Պետրոսյանի եւ խմբի քննիչ Վարդան Խալաֆյանի կողմից իր եւ պաշտպան Վ. Սաֆարյանի մասնակցությամբ կատարվեց առերեսում Հ. Գալստյանի սպանության փաստի առթիվ հարուցված քրեական գործով մեղադրյալներ Դավիթ Գաբրիելյանի եւ Ռշտունու պաշտպանյալ Արմեն Մոճքյանի միջեւ: Ըստ որում, նրա ասելով, Մոճքյանը մեղադրվում է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 206-րդ հոդվածով, ըստ որի նա խմացել է սպանության մասին, բայց չի հայտնել:

Ռուբեն Ռշտունին նշել է, թե առերեսման ժամանակ քննչական խմբի ղեկավարի կողմից թույլ են տրվել քննությանը խորթ մեթոդներ: Մեղադրյալ Գաբրիելյանը բազմիցս հրաժարվել է իր նախկինում տված ցուցմունքներից:

Տես # էջ 2

ԱՄՆ

Սենատի որոշմամբ Թուրքիան պատժելի է Հայաստանի օգնությունը խոչընդոտելու համար

Ինչպես ծրագրված էր, հունիսի 7-ին Միացյալ Նահանգների Սենատի արտաքին կապերի հանձնաժողովը քննարկեց եւ ձայների 14-4 հարաբերությամբ հաստատեց այն որոշման նախագիծը, որն իրավունք է տալիս կտրելու Թուրքիային տրվող ամերիկյան օգնությունը, երբ այդ երկիրը միջամտի Հայաստանին տրվող ամերիկյան մարդասիրական օգնության հանձնմանը: Սա գրեթե ամբողջովին նման է այն որոշմանը, որը մայիսին ընդունել էր Մ. Նահանգների Կոնգրեսի մյուս պալատի Ներկայացուցիչների տան համապատասխան հանձնաժողովը:

Այսուհանդերձ, կայացված երկու որոշումներն էլ, որոնք իրենց տողում կմտնեն արտաքին մարդասիրական օգնությունների մասին օրենքի մեջ, անվանապես չեն մատնանշում Թուրքիային. երկուսն էլ ձեւակերպված են ընդհանուր արտահայտություններով, արգելելով օգնություն ցույց տալ որեւէ երկրի, որի կառավարությունը կխոչընդոտի ամերիկյան մարդասիրական օգնության առաքումը դեպի որեւիցե երրորդ երկիր:

Սակայն թե Սենատի եւ թե Ներկայացուցիչների պալատի համապատասխան հանձնաժողովներում բոլորի համար էլ հստակ է, եւ այդ բանն արտահայտվեց քննարկումների ժամանակ, որ որոշման ներգործությունը առավելապես վերաբերելու է Թուրքիային:

Սենատի որոշումը Ներկայացուցիչների տան որոշումից ընդամենը տարբերվում է մեկ կետում` այն Մ. Նահանգների նախագահին ավելի լայն ճկունություն է տալիս օգնության հարցը վճռելու գործում: Մինչդեռ Ներկայացուցիչների պալատի որոշումը նախագահին ըստ իր հայեցողության վարվելու ազատությունը թույլատրում էր միայն ազգային անվտանգության հարցերում:

Այնուհանդերձ նախագահ Քլինթոնի վարչությունը շարունակում է ընդդիմանալ որոշումներին, գտնելով, որ սանկցիաները Թուրքիայի դեմ կարող են վնաս պատճառել Մ. Նահանգների ազգային շահերին:

Քըրք Քըրքորյանը հրաժարվո՞ւմ է «Կրայսլերից»

Ամերիկահայ միլիարդատեր Քըրք Քըրքորյանը ետ է վերցրել հանրահայտ «Կրայսլեր» ընկերությունը 22,8 միլիարդ դոլլարով գնելու իր առաջարկը, առաջնորդողում գրում է «Նոր օր» եռօրյան: Շատերը դա պարտություն են համարում, սակայն Քըրքորյանի բանբերը հայտնել է, թե դա տակտիկական քայլ է եւ ... «պատերազմը» դեռ չի ավարտվել:

ԱՐՍԵՆ ՊՐԵՍ

ԱՇԽԱՐՀ

Անմիջական է արագ միջամտության ուժերի մուտքը Բոսնիա

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 8 ՀՈՒՆԻՍ, BBC, WSJ: ՆԱՏՕ-ի շտաբ-բնակարանում հավաքված պաշտպանության նախարարները որոշեցին անմիջական շարժման վիճակի մեջ դնել անգլիական ֆրանսիական եւ բրիտանական ուժերից կազմված 10 հազարանոց արագ միջամտության զորքը, որը որեւէ պահի կարող է ներխուժել Բոսնիա` ի պաշտպանություն տեղում գտնվող ՄԱԿ-ի 22 հազարանոց խաղաղապահ բանակի, օդային համապատասխան պաշտպանության տակ: Ըստ երեւույթին, բանակցումներին դեռեւս չի հաջողվել Բոսնիայի սերբերի կողմից պատանդ վերցված խաղաղապահների մնացած 140 հոգու ազատման շուրջ պայմանավորվել: Մյուս կողմից, ամերիկյան բանագնաց Ռոբերտ Ֆրեյզերին չհաջողվեց Սերբիայի նախագահ Միլոշեւիչին համոզել Բոսնիայի անկախությունը ճանաչելու գործում: Բանագնացը վերադարձավ Վաշինգտոն, որտեղ պաշտպանության նախարար Պերին եւ ամերիկյան միացյալ ուժերի հրամանատար Շալիկաշվիլին ռազմական միջամտության ծրագրեր են մշակում: Ամերիկյան ծովայիններին այսօր հաջողվեց փրկել ամերիկացի այն օդաչուին, որի F-16 ինքնաթիռը խփվել էր Բոսնիայի երկնքում: Ծովայինները օդաչուին գտան ռադիոազդանշանի շնորհիվ, ողջ ու առողջ վիճակում:

Էգեյան ծովում լարվածությունն ուժեղանում է

ԱՆԿԱՐԱ, 8 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական TPR գործակալության հաղորդման համաձայն, չնայած այն բանին, որ Թուրքիան փորձում է համոզել Հունաստանի տարածքային ջրերը մինչեւ 12 մղոնի հասցնելու մասին այդ երկրի խորհրդարանի վավերացրած համաձայնագրի հարուցած կրքերը, երկու երկրների միջեւ լարվածությունն ուժեղացել է, երբ Հունաստանը Թուրքիային մեղադրել է Էգեյան ծովում նրա զորավարժությունների առնչությամբ: Անկարան սակայն հայտարարել է, որ ինքը կշարունակի Էգեյան ծովում նախօրոք ծրագրված զորախաղերը:

Թուրքիան չի ստորագրել 1982 թ. ծովերի մասին [illegible] համաձայնագիրը, [illegible] է տալիս տար[illegible] [illegible]նի հասցնել: Իր վարչապետը նա բացատրում է նրանով, որ այս համաձայնագիրը հաշվի չի առնում Էգեյան ծովի հատուկ կարգավիճակը:

Թուրքիայի արտգործնախարար Էրդալ Ինյոնյուն հայտարարեց, որ սխալ կլինեն Հունաստանի խորհրդարանում պայմանագրի վավերացումը համարել երկու երկրների հարաբերությունների լարվածության պատճառ: Հունաստանի կառավարության խոսնակ Էվանգելոս Վենիզելոսը նշեց, որ Հունաստանի խորհրդարանի վավերացումը ձեւականություն է եղել: Ռուսաստանը նույնպես արձագանքեց Հունաստանի խորհրդարանում պայմանագրի վավերացմանը: Ռուսաստանի արտգործնախարարության [illegible]

ՀՀՇ ԵՎ ԱՅԼՔ

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը «նշանակեց» Ազգային ժողովի պատգամավորների 80 տոկոսին

Երեկ Ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնում տեղի ունեցավ «Հանրապետություն» բլոկի թեկնածուների եւ վստահված անձանց խորհրդակցությունը, որին մասնակցում էին ՀՀ նախագահը, վարչապետը, կառավարության շատ անդամներ: Թե՛ նախագահի մամուլի ծառայությունը, թե՛ ՀՀՇ լրատվական կենտրոնը զլացել էին ոչ պաշտոնական մամուլի ներկայացուցիչներին տեղեկացնել այդ խորհրդակցության մասին, [illegible], որ լրագրողների մուտքն արգելված է եղել: «Փաստ»-ը եւ «Սնարք» լրատվական գործակալությունները հաջողվել է տեղեկանալ խորհրդակցության արդյունքներին:

Ըստ այդ հաղորդումների, բլոկի նախընտրական պլատֆորմը ներկայացրել է ՀՀՇ խորհրդարանական խմբակցության նախագահ Էդուարդ Եգորյանը: Ելույթներ են ունեցել նաեւ ՀՀ նախագահը, վարչապետը, բլոկի մեջ մտնող այլ կուսակցությունների ներկայացուցիչներ: Քաղաքական դիտորդների կարծիքով, նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի երեկվա ելույթը լի էր ներքին հակասություններով: Նախ, իր խոսքն սկսելով «սիրելի ընկերներով», նախագահը համառոտ անդրադարձավ ընդդիմության կողմից իրենց հասցեին արվող մեղադրանքներին: «Գաղափարախոսություններ, էլիտիզմներ եւ այլեւայլ տեսությունները Հայաստանում չեն գա իշխանության գլուխ», հայտարարեց նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը:

Նա մասնավորապես նշեց նաեւ, թե Հայոց համազգային շարժում իշխող կուսակցությունն անցած հինգ տարիներին արժանիորեն ծնվել է Ազգային ժողովի կայունացման ընտրությունների նախաշեմին ժողովրդի [illegible]ութեան իրավունքը: Եղայր ունենալով կուսակցության անունից, նախագահն ընդգծեց, թե կուսակցությունը հիմնովին կերպով լուծել է կայունության փորձումն ընթացքում Հայաստանը անձն տեսակի համաշխարհներից փրկելու խնդիրը: Թող այսօր ոմանք չէստաղեն գրական գնահատականներ տալ անցած հինգ տարիների համար, նշել է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, դա զայր[illegible]ությունների գործն է:

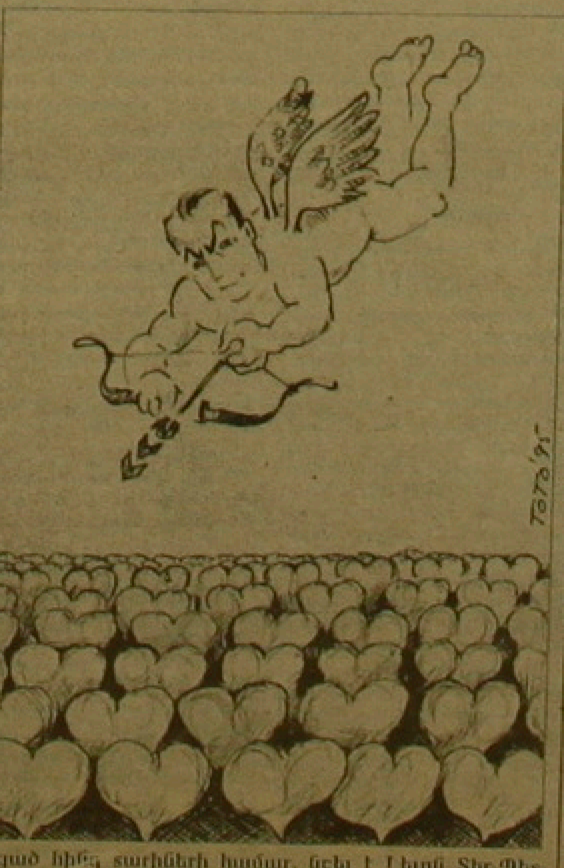

Տես # էջ 3

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

ԵՐԵՎԱՆ

Ռուբեն Ռշտունին բացարկ է հայտարարում քննիչներին

Սկիզբը էջ 1

Գարեգինյանի նախորդ ցուցմունքներից հրաժարվելու մասին կատարած բազմաթիվ հայտարարությունները արձանագրության մեջ քննիչ Խաչատրյանի կողմից գրի չեն առնվել:

Այնուհետեւ Ռշտունին մեջբերել է Գարեգինյանի չգրանցված ցուցմունքները. «Հրաժարվում եմ իմ տված ցուցմունքներից, սուտ է»: Բերված են նաեւ այլ մեջբերումներ պաշտպանի արած նշագրությունից: Մասնավորապես, երբ Մովչյանը, ողողելով իր նախկին ցուցմունքները, ժխտում է Գարեգինյանի ասածները, քննիչ Պետրոսյանը ասում է. «Լավ հիշիր, էղ էն փոքրությունն է, կարող է ուրիշ բան-մինել: Ես քեզ կհիշեցնեմ»: Իսկ փաստաբանների հարցերին ասել է, թե նրանք բարոյական անկում են ապրել:

Մի խոսքով, առերեսումը սկսվել է ժ. 10.15-ին, ավարտվել է ժ. 12-ին, բայց ցուցմունքներով լրացվել է ընդամենը մոտ 4 ձեռագիր էջ: Ռշտունու կարծիքով պարզ է, որ 4 էջ լրացնելու համար մոտ 2 ժամ պետք չէր, եւ ժամանակի մեծ մասը ծախսվել է տրամաբանելու, ճնշում գործադրելու եւ վեճերի վրա: Փաստաբանների առարկություններին ուշադրություն չի դարձվել: Ռշտունին նշեց նաեւ, թե քննիչները առերեսման ժամանակ դրսեւորել են իրենց զբաղեցրած պաշտոններին ոչ վայել վարքագիծ, թույլ են տվել պաշտոնական դիրքի չարաշահում, անցել են պաշտոնական լիազորությունների սահմանները, ակնհայտորեն դուրս են եկել նրանց օրենքով վերապահված իրավունքների եւ լիազորությունների սահմաններից:

«Այս գործողություններով նշածս պաշտոնական անձինք զրկվել են իրենց իրավունքից այսուհետեւ շարունակել մասնակցել գործի քննությանը, եւ նրանց նկատմամբ անհրաժեշտ է նշանակվեն առնվազն ծառայողական քննություններ», ասաց Ռշտունին: Ըստ որում, Ա. Մովչյանի հետագա առողջական վիճակի պատասխանատվությունը նա դրել է քննչական խմբի եւ մեկուսարանի ղեկավարության վրա: Ռուբեն Ռշտունին արդեն խիստ համոզված է, թե իր բացարկը կմերժվի, քանի որ նախապես ՀՀ բարձրաստիճան ղեկավարության կողմից Հ. Գալստյանի սպանությունը բարդվել ՀՅԴ-ի վրա: Մինչդեռ, նրա ասելով, շարունակվում են կոպտորեն խախտվել մարդու իրավունքները:

Նույն գործով մեղադրվող Միհայել Մանուկյանի փաստաբան Ժորա Խաչատրյանը նույնպես բացարկ է ներկայացրել քննիչ Պետրոսյանին, սակայն այն արդեն մերժվել է: Խաչատրյանի ասելով, իրեն մինչեւ հիմա թույլ չի տրվել ոչ առանձնատեսակցություն ունենալ իր պաշտպանյալի հետ, ոչ էլ ծանոթանալ գործի նյութերի հետ:

Ռշտունին հույս հայտնեց, թե ՀՀ Գերագույն դատարանն իր մեջ ուժ կգտնի դատախազության կողմից թույլ տրված անվիճելի խախտումներին «ոչ» ասելու համար:

-ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Գառնիկ Իսագուլյանն իր հերթին հայտարարեց, թե Համբարձում Գալստյանի գործի հետ կապված քննիչ Կարլոս Պետրոսյանն իրենց փորձում է համոզել, թե Վազգեն Սարգսյանը, ՀՀ նախագահն իր վրա ճնշում են գործադրում, որ ինքը սպանությունը բարդի Միհայել Մանուկյանի վրա: Այնինչ, Գառնիկ Իսագուլյանի ասելով, իրենք ճշտել են, որ իրոք Կ. Պետրոսյանը եղել է նախագահի ապարատում, խոսել է բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ, որոնցից մեկն ասել է. «Երբ կարող եք ապացուցել, որ Միհայել Մանուկյանը անմեղ է, ապա բաց թողեք»: Ըստ պատգամավորի, Կ. Պետրոսյանն այդ խոսքերը խեղաթյուրում եւ «այդ խաղն իրեն է տանում շատ կեղտոտ ձեւով»:

Գառնիկ Իսագուլյանը նշեց, թե մեղադրյալներից ցանկալի ցուցմունք ստանալու համար նրանց մերկացնում են, մտցնում արվամոլների բանտախուց, սպառնալով, որ կվարակվեն սիֆիլիս հիվանդությամբ:

«Բնական է, այդ պայմաններում մեղադրյալները պատրաստ են ասելու այն, ինչ հետաքրքրում է իշխանություններին», ասաց նա:

Գառնիկ Իսագուլյանի ասելով, իրենց ստացած տեղեկությունն առաջին իսկ աղբյուրից է, եւ երբ իշխանությունները ցանկանում են իրոք պարզել ճշմարտությունը, ուշ չէ սխալը գիտակցել եւ կանգնել: Այսպես, նրա ասելով, ինչպես ահաբեկվում են փաստաբանները ու նրանց ընտանիքները, նմանապես կարող են ահաբեկվել նաեւ քննիչները ու դատախազները, որոնց հասցեներն իրենք նույնպես ունեն: Եւ որպեսզի այս գործը փակուղի չմտնի, Գառնիկ Իսագուլյանը իշխանություններին կոչ արեց տարբեր մարդկանցից կազմված հանձնաժողով ստեղծել, որն էլ կպարզի իսկական ճշմարտությունը: Այլապես, նրա ասելով, այս իրավիճակը կհանգեցնի շատ վատ հետեւանքների:

Հ. Ա.

Գուրգեն Բոյաջյանի կարծիքով, «Ազգային առաջադիմությունը» չի գրանցվել քաղաքական պատճառներով

Հունիսի 7-ին ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրության Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը (ԿԸՀ) հրաժարվել էր գրանցել «Ազգային առաջադիմություն» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության պատգամավորության թեկնածուների ցուցակը: Հրաժարման պատճառը, տարբեր աղբյուրների հաղորդման համաձայն, ստորագրությունների պատճենաթերթիկներում մեծ թվով անվավեր ստորագրությունների առկայությունն է: Նոյյան տապան գործակալության թղթակիցը հանդիպեց ԿԸՀ-ի անդամ Գուրգեն Բոյաջյանին, որն ընդգրկված է ընտրողներից հավաքած ավելի քան 10 հազ. ստորագրությունները ստուգող հանձնաժողովում: Ըստ Գ. Բոյաջյանի հաղորդման, «Ազգային առաջադիմություն» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության ստորագրությունների պատճենաթերթիկներում հայտնաբերված անվավեր ստորագրությունների թիվն իրականում մեծ չէ եւ չի գերազանցում օրենքով հաստատված չափը: Նա ներկայացրեց հետեւյալ թվերը. առաջին հինգ պատճենաթերթիկներում հայտնաբերվել է 32 անվավեր ստորագրություն, երկրորդ հինգյակում 22, երրորդում 30, չորրորդ հինգյակում 40 անվավեր ստորագրություն, վերջին երեք պատճենաթերթիկներում 19 անվավեր ստորագրություն: Այսպիսով, 10800 ստորագրություններից 143-ը անվավեր է (որոշ անձնագրերի սերիաները բացակայում են, կան 1977-ին ծնված անձանց ստորագրություններ, այսպես կոչված «կրկնակի ստորագրություններ եւ այլն), ինչն ընդհանուր առմամբ թույլատրված է օրենքի սահմաններում եւ չպետք է խոչընդոտեր «Ազգային առաջադիմություն» կազմակերպության գրանցմանը: Ստորագրությունների ստուգման արդյունքները ժամանակին ներկայացվել են ԿԸՀ-ին, որն, այդուհանդերձ, ըստ Գ. Բոյաջյանի, հանձնաժողովի անդամների մեծամասնության քաղաքական կողմնորոշման հիման վրա (մեծամասնությունը ներկայացնում է նախագահական «Հանրապետություն» բլոկը) «ոչ իրավական, ապօրինի եւ հանցավոր որոշում» է ընդունել: Ըստ նրա գնահատման, ԿԸՀ-ն անտեսել է ի պաշտպանություն «Ազգային առաջադիմություն» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության առաջադրման Հայաստանի ավելի քան 10 հազ. քաղաքացիների պահանջը: Անկուսակցական Գ. Բոյաջյանը հայտարարեց, որ եթե մերժվի «Ազգային առաջադիմության» բողոքը, ապա ինքը պատրաստ է որպես քաղաքացի եւ ԿԸՀ-ի անդամ ելույթ ունենալ դատարանում: Ըստ Գ. Բոյաջյանի, իշխանությունները ու ընդդիմությունը պետք է շահագրգռված լինեն, որպեսզի ընտրությունները լինեն ազատ եւ արդարացի, այդ պատճառով էլ նրանք պետք է ջանքեր գործադրեն այս կազմակերպության գրանցման ուղղությամբ:

ՆՏ

Մեր թերթի կողմից ավելացնենք, ԿԸՀ-ի հունիսի 7-ի նիստում, վրդովված անարդար որոշումից, իրեն խիստ անվայել է պահել «Ազգային առաջադիմություն» կազմակերպության լիդեր Ալբերտ Բաղդասարյանը: Նա հարձակվել ու հայհոյել է ԿԸՀ-ի անդամ Հովիկ Մանուկյանին:

Մանկական երկաթուղին աշխատում է ամեն օր

Մի քանի օր հետո կսկսվի դպրոցականների ամառային արձակուրդը, եւ երեխաները նորից կարող են հաճելի ժամեր անցկացնել Մանկական երկաթուղում: Շնորհիվ ներքին գործերի նախարարության, Մանկական երկաթուղու ամբողջ տարածքը կարգի է բերված եւ գործում են ուրախ ժամանցի բոլոր կետերը: Դրանք աշխատում են ամեն օր եւ, բարեբախտաբար, այստեղ հովհարային անջատումներ չեն լինում: Անցած տարիների համեմատ արդեն իսկ ավելացել է Մանկական երկաթուղու այցելուների թիվը, որն ապացույց է մատչելի գների: Ինչպես նշեց զբոսայգու փոխտնօրեն Հ. Չաղոյանը, իրենք հիմնախնդիրներ չունեն, իսկ եթե դրանք ծագում են՝ իրենց ուժերով հաղթահարում են:

ԱՆԱՀԻՏ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Ճշտում

■ Մեր հունիսի 6-ի համարում «ԿԸՀ-ն չեղյալ համարեց ընտրատարածքային հանձնաժողովի որոշումը» վերնագրով, Փաստ գործակալությունից ստացված տեղեկությունն այն մասին էր, թե թիվ 14 ընտրատարածքային հանձնաժողովը մերժել է գրանցել «մեզ հայտնի նախկին պետնախարար Գեւորգ Վարդանյանի» թեկնածությունը, որն այդ մասին բողոքարկել է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովին: Երեկ խմբագրություն այցելեց «խնդրո առարկա» անձնավորությունը, որի անունն իրոք Գեւորգ Վարդանյան է, սակայն նախկին պետնախարարը չէ: Խմբագրությունը այս թյուրիմացության համար ներողություն է խնդրում պրն. Գեւորգ Արտեմի Վարդանյանից եւ նախկին նախարար պրն. Գեւորգ Վարդանյանից, ինչպես նաեւ ընթերցողներից:

■ Նմանապես, երեկ խմբագրություն այցելեց ծանոթ բանաստեղծ Արմեն (Արգամի) Դավթյանը եւ խնդրեց հայտարարել, որ ինքը չէ հեղինակը մեր երեկվա համարում «Ժամն է ճշմարտության» խորագրով հոդվածի, որի հեղինակը կրում է նույն անունն ու ազգանունը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հայաստանն օգնում է Սախալինի աղետյալներին

Հայաստանի կառավարության որոշմամբ Սախալինում տեղի ունեցած երկրաշարժից տուժածներին կհատկացվի մարդասիրական օգնություն: Այդ նպատակով հանձնարարվել է արդյունաբերության, թեթեւ արդյունաբերության, նյութական ռեսուրսների, պարենի եւ մթերումների նախարարություններին՝ արտակարգ իրավիճակների պետական վարչությանը հատկացնել մարդասիրական օգնության համար նախատեսված ապրանքները՝ նախապես համաձայնեցված տեսականիով ու քանակությամբ: Արտակարգ իրավիճակների պետական վարչությանը հանձնարարվել է կոորդինացնել մարդասիրական օգնության կազմակերպման եւ բեռների տեղափոխման աշխատանքները:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՄՆ քաղաքացու ուղեբեռից առգրավվեց թմրանյութ

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Մեկ կիլոգրամ 300 գրամ թմրանյութ առգրավվեցին Արարատյան (Հայաստանի հարավ) մաքսատան աշխատակիցները ԱՄՆ-ի մի քաղաքացու ուղեբեռից: Ինչպես ՍՆԱՐՔ-ի թղթակցին հաղորդեց մաքսատան պետ Մ[illegible] Թովմասյանը, թմրամիջոցը նախատեսվում էր փոխադրել ԱՄՆ: Իր ասելով, թմրադեղերի ապօրինի փոխադրմանն առնչվող գործերը այսօր եզակի դեպքերի բնույթ են կրում: Մաքսավորներին առավել շատ անհանգստություն է պատճառում հնամենի առարկաների, եզակի գրքերի արտահոսքը հանրապետությունից: Հաճախ նման դեպքերը տեղի են ունենում Հայաստանի մշակույթի նախարարության առընթեր հատուկ հանձնաժողովի անփույթ թողտվության հետեւանքով:

Ստեղծվում է դիտորդների տեղական հանձնախումբ

Հայաստանում գրանցված եւ գործող 6 հասարակական կազմակերպություններ երեկ հանդես եկան մի հայտարարությամբ, ըստ որի ստեղծվել է «Հայաստան Քվեարկություն» տեղական անկախ դիտորդների շուրջ 1000 անդամներից բաղկացած հանձնախումբ: Այն նպատակ ունի նպաստել 1995 թ. հուլիսի 5-ին կայանալիք ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրությունների եւ ՀՀ Սահմանադրության հանրաքվեի անցկացման արդար եւ ժողովրդավարական գործընթացին: Աշխատանքները կիրականացվեն Հայաստանում ներկայումս գործող օրենքների եւ ՀՀ ԳԽ-ի կողմից վավերացված միջազգային համապատասխան փաստաթղթերի հիման վրա: Անկախ դիտորդների կարգավիճակը նախատեսված է ՀՀ Ընտրությունների մասին օրենքի 7-րդ հոդվածով: Կարգավիճակն ամրագրելու նպատակով նախաձեռնող խումբը դիմել է ընտրությունների անցկացման Կենտրոնական հանձնաժողովին: «Հայաստան Քվեարկություն» հանձնախմբի ստեղծման ու արդյունավետ գործունեության ծավալման հարցում մեթոդական, ուսուցողական օգնություն է իրականացնում արդար ընտրությունների կազմակերպման մեծ փորձ ունեցող ԱՄՆ-ի Ազգային ժողովրդավարական ինստիտուտը: Հանձնախումբը համագործակցության կոչ է ուղղել բոլոր շահագրգիռ անձանց ու կազմակերպություններին: Այն այժմ գործում է Երեւաննախագիծ ինստիտուտի նախկին շենքի 4-րդ հարկում, որտեղ էլ հունիսի 14-ին ժամը 11-ին անց է կացնելու մամլո առաջին ասուլիսը:

ՓԱՍՏ

«Հանրապետություն» միավորման ընտրական մամլիչը կանգ չի առնում

Ինչպես եւ խոստացել էինք մեր երեկվա համարում, ձեզ ենք ներկայացնում, թե ինչ տեղի ունեցավ Շահումյանի թիվ 38 ընտրատարածքային հանձնաժողովի հերթական նիստում: Նախ նշենք, որ այն վարում էր անօրինական հրամանով նախագահ նշանակված Աղվան Խլղաթյանը: Այս նիստի ժամանակ պարզվեց նաեւ, որ հունիսի 2-ին հանձնաժողովի նիստին մասնակցած եւ 23 պատգամավորության թեկնածուների դեմ քվեարկածներից 4-ի՝ Ջեմմա Զաքարյանի, Արայիկ Առաքելյանի, Աշոտ Խաչատրյանի եւ Գագիկ Գալստյանի անուններով իբր թե այս հանձնաժողովին անդամագրվելու մասին Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի բլանկի պատճենահանած օրինակի վրա լրացրել են վերջիններիս տվյալները ինչ-որ մեկի ստորագրությամբ, առանց կնիքի եւ 05.06.95 թվագրությամբ ներկայացրել ընտրատարածքային հանձնաժողովի նախագահին: Ի դեպ, նշենք, որ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովն իր ՈՊ 01315 գրությամբ ընտրատարածքային հանձնաժողովին տեղյակ է պահել, որ այս մարդիկ իրենց կողմից լիազորված չեն որպես թիվ 38 ընտրատարածքային հանձնաժողովի անդամներ: Այս բոլորով հանդերձ անօրինական նախագահ եւ այս անօրինական անդամներով հանձնաժողովի նիստը կայացավ, որի ժամանակ առաջարկվեց տեղամասային հանձնաժողովի նախագահներ նշանակել բացառապես «Հանրապետություն» ընտրական միավորումից 8 հոգու, ընտրատարածքի բոլոր տեղամասերի համար: Ի դեպ, քվեարկությանը մասնակցեցին միայն «Հանրապետություն» ընտրական միավորումից հանձնաժողովի 9 անդամները, որոնցից 4-ը իրավասություններ չունեն: Հանձնաժողովի մյուս անդամները, որոնց թիվը 6 հոգի էր այս պարագայում, հրաժարվեցին մասնակցել քվեարկությանը: Միեւնույն է, «Հանրապետություն» ընտրական միավորման անդամներն իրենց հաղթանակած համարեցին, քանզի այս էլ որերորդ անգամ ստիպողաբար իրենց անօրինական գործողություններն են առաջ տանում:

Նույն նիստի ժամանակ, հանկարծ տեղից վեր թռավ հանձնաժողովի անօրինական անդամ եւ նույնքան անօրինական փոխնախագահ Ջեմմա Զաքարյանը եւ հայտարարեց, որ այստեղ մարդիկ են հավաքվել ոչ թե ընտրությունների, այլ հեղաշրջման համար: Նա մի դեպք նաեւ, որ շատ պատասխանատու հայտարարություն է անում: Հետաքրքիր է, թե՞ ով է հեղաշրջումներ անում, խախտելով օրենքներն ու մարդկային տարրական բարոյականությունը: Իրե՞նք, թե ուրիշները: Անկասկած նման ջեմմաները եւ բանից անտեղյակ նախագահ-աղվանները: Վերջում հանձնաժողովի անօրինական նախագահ, արդեն փոքր-ինչ վստահություն ներշնչած Աղվան Խլղաթյանը հայտարարեց, որ այսօր ժամը 10-ին, իր ղեկավարած անօրինական հանձնաժողովը կստուգի հունիսի 2-ին Գագիկ Սոսիյանի գլխավորությամբ կայացած օրինական հանձնաժողովի նիստի ժամանակ պատգամավորության թեկնածուների գրանցման օրինականությունը: Հետաքրքիր է, ի՞նչ իրավունքով: Ի դեպ, ժամը 12-ին պատգամավորության թեկնածուներին հրավիրել են ստանալու գրանցման վկայականներ:

Ավելացնենք, որ այս նիստի ժամանակ եւս պատգամավորության թեկնածու, ԳԽ պատգամավոր Միքայել Արամյանը շարունակում էր իր ազդեցիկ դիրիժորական փայտիկի օգնությամբ ղեկավարել այս նիստը: Աղվան Խլղաթյանն անընդհատ նրա դեմքի եւ ձեռքերի շարժումներին էր նայում: Նման դեպքում ասում են՝ մեկնաբանությունները ավելորդ են: Իսկ դա այս պարագայում նշանակում է, որ անօրինականությունները թիվ 38 ընտրատարածքում շարունակվում են: Մինչեւ ե՞րբ:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տալի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7.8852) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ձեւ եւ ձեւավորումը ՊԱՒԵԼ ԴԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային համակարգը
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 52163
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Նախընտրական

Մեր ժողովրդի կյանքում կարեւոր իրադարձություն են թե Ազգային ժողովի ընտրությունները եւ թե մեր պետության հիմնական օրենքի՝ Սահմանադրության հանրաքվեն։ Թե ինչպիսին կլինեն արդյունքները, ցույց կտան հանրապետության հասարակական-քաղաքական կյանքը, բարոյահոգեբանական մթնոլորտը եւ, անշուշտ, Սահմանադրության նախագծի քննարկումները։ Հանրահայտ է, որ այն մեծապես կախված կլինի ժողովրդի ակտիվությունից, հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների գործունեությունից ու դիրքորոշումներից։ Հիշյալ հարցերի խորացնել այս դորսի ոչ բարվոք իրավիճակը։ Աներկբա է, որ ազգի գոյատեւման, ինքնահաստատման եւ առողջ հասարակության ձեւավորման գործում մեծ է կրթության դերը։ Ակնհայտ է նաեւ կրթության բարեփոխման անհրաժեշտությունը։ Իսկ ինչպես իրականացնել այն, երբ տեսանելի չեն դրա արմատավորման կառուցակարգերը։ Կարծում եմ, որ բարեփոխումները պետք է կատարել փուլ առ փուլ, հաշվի առնելով հայոց դպրոցի դարավոր ավանդույթները, նախկին ձեռքբերումները, գործընթացին ներգրավելով գիտամանկավարժական մտավորականությանը, գիտական հասարակության ներկայացուցիչներին, վորողներին, գիտական եւ ստեղծագործական մտավորականության սկսնակ ուժերին։

Վերջին անցման շրջանի քաղաքական եւ տնտեսական բարեփոխումների ուղեկցած դժվարությունների եւ զրկանքների ողջ բեռը ծանրանում է ընտանիքի վրա, այն էլ այն դեպքում, երբ բնակչության բարեկեցության աղբյուր իրական եկամուտները նվազել են 10 անգամ։ Մարդկանց նյութական ծայրահեղ անապահովվածության պայմաններում սոցիալական ծրագրի կրճատման քաղաքականությունը էլ ավելի է մեծացնում բնակչության օրավոր աճող տառապանքները։ Իսկ այդ տա-

Քննարկվում է ՀՌԱԿ նախընտրական պլատֆորմը

Գերագնիվ կարգախոս՝ ժողովրդով, ժողովրդից, ժողովրդի համար

[illegible] կարծիքները տարաբնույթ են, քաղաքական շարժումները առկա Ազգային ժողովի ընտրությունների եւ Սահմանադրության հանրաքվեի։

Հունիսի 10-ից սկսվելու է նախընտրական քարոզչությունը։ Որոշ քաղաքական ուժեր ժամանակից շուտ, արդեն դիմել են ավանդական «մեթոդներին» հանրահավաքներին, որոշ ուժեր կոշտ քաղաքականությանը։ ՀՌԱԿ-ը այս տեսակետից առանձնանում է։ Արդեն մամուլում հրատարակվել է Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության նախընտրական պլատֆորմը։ Այն ժողովրդին հնարավորություն է տալիս ծանոթանալու կուսակցության դիրքորոշմանը, պետության կայացման ազատական-ժողովրդավարական գործընթացին, պետության շինարարության եւ քաղաքական համակարգի բարեփոխումներին, մարդու բարեկեցությունը ապահովող ազատական տնտեսության առողջացման ուղիներին։

Ցավոք, այսօր մեր հանրապետությունում առկա են մի շարք սխալներ եւ բացթողումներ։ Ժողովրդավարական ուղին բռնած մեր հանրապետությունում այդպես էլ չի իրականացվում իշխանության առանձին ճյուղերի հստակ տարանջատումը եւ հակակշիռների ապահովումը, գործադիր եւ դատական իշխանությունների բարեփոխումները, կառավարման եւ տնտեսավարման նոր համակարգի գործունեության իրավական դաշտի ձեւավորումը։ Հենց մեր աչքի առջեւ, օրենքի եւ օրինականության գերակայության հաստատման փոխարեն ձեւավորվեց նոր պետական բյուրոկրատիան։ Դա հանգեցրեց նրան, որ բնակչության զգալի մասը հայտնվեց գործազուրկների բանակում, որոշ մասը դարձավ մեր օրերի բազմա[illegible]ներ, մի մասը գերադասեց արտագաղթական կյանքը։ Դամոկլյան սուրը այսօր էլ առկա է, այն սպառնում է նաեւ մեր սերունդներին։

Կրթական բարեփոխումները կարող են նոր ցնցումների տեղիք տալ,

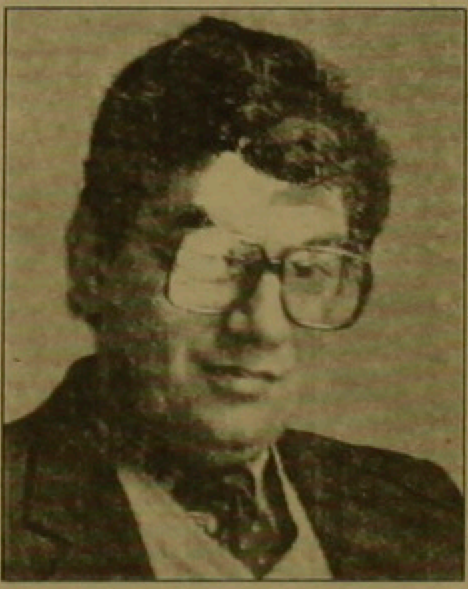

րին։ Իսկ դասագրքե՞րը... Արդեն հրատարակության են պատրաստվել դրանք, այն էլ առանց հիմնավոր փորձաքննության, գինն էլ՝ մեկ գիրք մեկ նվազագույն աշխատավարձ միջին հարաբերությամբ։

Տարանջատվում է կրթական համակարգը՝ հանրակրթական դպրոցը իր ներքին, բուհը՝ իր։ Այս գործընթացի տարանջատման տխուր հետեւանքները զգալի են։ Սակայն, այս ամենի փոխարեն, ճիշտ կլիներ ստեղծել կրթական կուռ համալիր միասնական քաղաքականությամբ։ Դա հնարավորություն կտա բարելավել պետական եւ մասնավոր դպրոցների գործունեությունը, վերականգնել անվճար ուսուցման ձեւերը, ձեւավորել նոր հանրապետության պահանջներին եւ ժամանակակից քաղաքականության մակարդակին համապատասխանող բարձրագույն կրթության համակարգ։ Պետության գերխնդիրը ժողովրդի շահն է, ուրեմն պետք է պետությունը լրջորեն մտահոգվի իր փոքր հերթափոխի ճակատագրով, ամենօրյա ուշադրություն դարձնի նրան, հատկապես հովանավորչության տակ վերցնի գոնե տաղանդավոր, բայց կարիքավոր ու-

ռապանքները մեղմելու համար կան իրական լծակներ. իրականացնել չափավոր եւ հավասարակշռված քաղաքականություն։

Ազգի գոյատեւման, ինքնահաստատման եւ առողջ հասարակության ձեւավորման հանձնառու համարելով հայ ընտանիքը եւ նրա առողջ կազմությունը, ինչպես նշված է ՀՌԱԿ-ի նախընտրական պլատֆորմում, կուսակցությունը գտնում է, որ հայ ընտանիքի սոցիալական խնդիրը պետք է լինի պետական հովանավորության ներքո։

Այս բնագավառում իրականացվող քաղաքականության մեջ կուսակցությունը առավելագույնս կարեւորում է.

- աշխատող մայրերին տրվող արտոնությունների համակարգի բարելավումը,
- մայրության եւ բազմազավակության խրախուսումը համապատասխան տնտեսական եւ ֆինանսավարկային քաղաքականության միջոցով,
- երեխաների դաստիարակության եւ խնամքի հետ կապված լրացուցիչ եւ հավասար իրավունքների տրամադրումը երկու ծնողներին։

Սոցիալական ոլորտը եւ սոցիալական քաղաքականությունը հասարակության ներկա բարոյահոգեբանական մթնոլորտի պայմաններում դառնում են այն հիմնական փորձաքարը, որոնք մեծապես կազդեն հասարակական լայն շերտերի քաղաքական կողմնորոշումների վրա թե առաջիկա ընտրություններում, թե պետական շինարարության հաջորդ տարիներին։ Հենց այդ հողով էլ տոգորված է ՀՌԱԿ-ի նախընտրական պլատֆորմը, որն ունի ընդգրկման լայն շրջանակներ, հստակ ուղղվածություն։ ՀՌԱԿ-ը նախընտրական այս պլատֆորմով առաջնորդվում է իր գերագնիվ կարգախոսով՝ ժողովրդով, ժողովրդից, ժողովրդի համար։

[illegible] ՄԻՐԶՈՅԱՆ
«Պայքար» ամսագրի խմբագիր,
Երեւանքաղխորհրդի պատգամավոր

ՄՏԵՐՄԱԿԱՆ ՀԱՅԱՑՔՈՎ

Մելս (Սամվել) Սահակյան

Երբ առանձին պատգամավորներ անցած տարիների նիստերի հեռուստահաղորդումների ժամանակ դարձան էկրանային «հերոսներ», այլ հարց է, դրական, թե բացասական ըմբռնմամբ, ապա ուրիշները նույնը անելով թերեւս ճանաչվեցին, բայց զուտ ընկալմամբ։ Այդպիսի պատգամավորներից է խորհրդարանում Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության ներկայացուցիչներից Մելս (Սամվել) Սահակյանը։ Նրանը միշտ էլ 3-րդ խոսափողն էր եւ միայն լուրջ անհրաժեշտության դեպքում՝ ամբիոնը։ Եթե համեմատությունս վիրավորական չլինի կողմերից որեւէ մեկի համար, ապա մի զուգահեռ նմանեցնում է նրան ու Արշակ Սադոյանին։ Դա այն է, որ թե վերջինս, թե նա, բարեխիղճ աշակերտի նման, մանրազնին ուսումնասիրում են բոլոր օրենսդրական նախագծերը եւ խորհրդարանում արտահայտում իրենց կարծիքները այս կամ այն հարցի կապակցությամբ։ Այլ բան է, թե որը ինչպիսի խորությամբ ու իրազեկությամբ է ներկայացնում իր առաջարկներն ու դիտողությունները։ Բայց եթե Սադոյանի ելույթները երբեմն աղմկահարույց բնույթ են կրում, նույնը չես ասի Մ. Սահակյանի խոսքին եւ անջատված խոսափողից հետո երբեք չի դիմում կոկորդին ի դահլիճս։

Իբրեւ համալսարանականի, ես նրան ճանաչում էի մինչեւ խորհրդարան գալը։ Բավականաչափ ռադիոհաղորդումներ եմ պատրաստել, որոնցում նա ունենում էր իրազեկ եւ բանիմաց մասնակցություն։

Նրա հետ կարելի է զրուցել ամենայն հարցի ու թեմայի շուրջ, քանզի բազմակողմանի զարգացած եւ ինտելեկտուալ անձնավորություն է։ Միաժամանակ լավատես է մեր ազգային ապագայի հանդեպ։

Ընդհանրապես «դրսում» կարծիք կա, թե բոլոր պատգամավորները, ելնելով իրենց դիրքից, արդեն նյութապես լրիվ ապահովել են իրենց։ Հնգամյա մոտիկ շփումներից ելնելով, ես պատասխանատու կերպով կասեի՝ ոչ բոլորը։ Քանի որ խորհրդարանի բուֆետ-ճաշարաններում գները գրեթե նույնն են, ինչ ռեստորաններում, նրանցից շատերը իրենց նախաճաշը բերում են տնից։ Նրանցից է նաեւ Մ. Սահակյանը։ Ի դեպ, քանի որ երկուսս էլ ի սկզբանե փաստաթղթերով Մելս Սահակյան էինք, ուստի իրար հետ մինչեւ այժմ էլ մեկ մարդու նման ենք։ Իր աշխատասենյակը ինչ-որ չափով նաեւ իմն է, նա հաճախ է իր նախաճաշը կիսում ինձ հետ, իսկ վերջում ծխում ենք իմ ունեցած «Աստրան»...

Սա ի միջիայլոց։

Այդ սենյակում ես միայն հացկերույթի չէ, որ մասնակցում եմ։ Այդտեղից եմ սկսում պատրաստել իմ հաղորդումները։ Նրանից տեղեկանում եմ օրակարգի մասին, ելույթ ունեցողների կողմնորոշումներն եմ իմանում քննարկվող հարցերի առթիվ եւ որոշում ո՞ւմ ձայնագրել։ Այդ ամենում իմ լավ խորհրդատուն է, իսկ եթե որեւէ հարցի առթիվ ինձ չի հաջողվում ոչ մեկին ձայնագրել, նրանց հրաժարվելու եւ կամ տվյալ մարդուն չգտնելու պատճառով, ապա հենց իրեն էլ ձայնագրում եմ, ինչին ինքը միշտ էլ իրազեկ է, պատրաստակամ ու բարյացակամ։ Նրա աշխատասենյակը միշտ էլ հանձնաժողովի անդամների համար հավաքատեղի է, ուր վերլուծվում ու ճշտվում են քննարկվելիք օրինագծերը։ Ես թերեւս այդտեղ է, որ հնարավորություն եմ ունենում տեսնելու, թե ինչպես են ծնվում օրենքները։ Այդ ամենն արվում է նրա ղեկավարությամբ ու գործուն մասնակցությամբ։ Հունիսի 8-ին նա բոլորեց 55 տարին։ Սովորել եւ 1962-ին ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի մեխանիկամաթեմատիկական ֆակուլտետը։ Մասնագիտացել է տնտեսական կիբեռնետիկայի եւ արտակարգ իրավիճակների մոդելավորման հարցերում։ Խորհրդարանում էլ նա իր նախասիրությունն ու մասնագիտական պատրաստականության մոտ գործունեություն է ծավալում։ Նա տնտեսական ինքնուրույնության եւ տնտեսական զարգացման հանձնաժողովի ենթահանձնաժողովի նախագահն է։ Հայտնի է, որ ամենից շատ օրինագծեր ու օրենքներ ընդունվեցին ու քննարկումների նյութ դարձան հենց տնտեսության բնագավառի համար։ Մելս (Սամվել) Սահակյանի դերը մեծ էր դրանում։ Ավելին, նա Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության հիմնադիրներից է, հանրապետական վարչության անդամ եւ այդտեղ էլ տնտեսական քաղաքականության մշակման ու ռադիոհաղորդումներում ունեցած ելույթները որեւէ կուսակցական կեցվածք չեն պարունակել եւ բացի գործի շահերից քաղաքական այլեւայլ նպատակ չեն հետապնդել։

Նրա պատգամավորական գործունեությունը միայն մեր խորհրդարանով չի ավարտվում։ Նա ԱՊՀ երկրների խորհրդարանական վեհաժողովի Հայաստանի մշտական պատվիրակության անդամ է, անդամակցում է նաեւ Եվրախորհրդի միջխորհրդարանային երկու հանձնաժողովներին։ Նա նաեւ Անանիա Շիրակացու անվան համալսարանի կրթական մասնագիտացված ճեմարանի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահն է։ Այդ հաստատությունը առաջինն ու առայժմ միակն է Հայաստանում։

Սա այն դեպքն է, երբ գիտության մարդը իր գիտելիքները ներդնում է նաեւ քաղաքականության եւ օրենսդիր գործունեության բնագավառում։ Մելս (Սամվել) Սահակյանը գիտությունների թեկնածու է, համալսարանի դոցենտ, Երեւանի եւ Մոսկվայի համալսարաններում ծավալել է գիտամանկավարժական բեղուն գործունեություն մինչեւ խորհրդարան մտնելը։ Ունի 60-ից ավելի գիտական հրապարակումներ, երեք մենագրությունների հեղինակ է եւ գիտության բնագավառը ոտք դրած շատ երիտասարդների թեկնածուական թեզերի պաշտպանման ուղղություն տվողն է եղել։ Տարբեր գիտահետազոտական հիմնարկներում նա ղեկավարել է ՀՍՍՀ նյութական նախարարությունների ժողտնտեսությունում արտակարգ իրավիճակների կանխատեսման եւ դրանցից դուրս գալու խնդիրներին նվիրված հետազոտությունները։ Դրանով պետք է բացատրել այն, որ նա լիովին պատկերացնում է Հայաստանի տնտեսությունը եւ նրա զարգացման ուղիները։

Ինչպես այժմ ընդունված է մոտենալ արեւմտյան չափանիշներով, նա նաեւ ընտանիքի լավ հայր է։ Շատ հոգատար իր երկու չափահաս դուստրերի նկատմամբ, որոնք տունը ցուրտ լինելու պատճառով ձմռանը հաճախ պարապում էին հայրիկի աշխատասենյակում, դժվարանալու դեպքում ստանալով նաեւ նրա աջակցությունը։ Հասմիկը եւ Զարուհին սովորում են համալսարանում, հայրիկի ընտրած մասնագիտությունը։

Իսկ դարձյալ գալով խորհրդարանական նրա գործունեությանը, ասեմ, որ իր անմիջական մասնակցությամբ են ստեղծվել սեփականաշնորհման, էներգահամալիրի, անհատական եւ ընտանեկան ձեռնարկությունների, բաժնետիրական ընկերությունների ձեռնարկությունների սնանկացման եւ տնտեսությանը վերաբերող այլեւայլ հարցերին նվիրված օրենքներն ու դրանց նախագծերը։

Ամբողջական չէր երեւա նրա գործունեությունը, եթե չնշեինք, որ նա եղել է ազգային զարթոնքի ակունքներում դեռեւս 1965 թվականին։ Այն ժամանակ նա ասպիրանտ էր Մոսկվայում։ Ներկայիս գործիչների մեծ մասը, որ այն ժամանակ ուսանողներ էին (անունները բոլորիս հայտնի են) նրա հետ միասին ցույցեր ու միտինգներ էին կազմակերպում Մոսկվայում թուրքական դեսպանատան առջեւ, այն դժվար ժամանակներում առաջ քաշելով պահանջատիրության եւ Հայ դատի խնդիրները։

Նա ազատասիրական գաղափարների հավատարիմ մնաց նաեւ հետագա տարիներին։ Եվ երբ շատերիս համար Արցախյան շարժումն սկսվեց 88-ի փետրվարին, ապա նրա եւ համախոհների կողմից այդ զարթոնքը նախապատրաստվում էր 1985 թվականից, մենք կարող ենք հիշել դրա վերջին փուլը՝ Մոսկվա ուղարկվելիք ստորագրությունների հավաքումը 87-ի վերջերին։ Դրան նախորդել էին տարբեր հանձնախմբերի գաղտնի այցեր Մոսկվա եւ Արցախ, հազար ու մի ընդհատակյա հանդիպումներ ու բանակցություններ, որոնց հովանավորողներից մեկն էլ եղել է Մելս (Սամվել) Սահակյանը։ Այդ ավելի քան 25-ամյա գործունեությունն էլ գիտամանկավարժական աշխատանքին զուգընթաց, նրա համար եղել է քաղաքական դպրոց։ Սակայն նա խորհրդարան եկավ ոչ թե աննկուն հայրենասերի, առաքյալի կամ բռնաճնշվածի իրավունքներ ճոճելով, այլ միայն իր մարդկային հատկանիշների շնորհիվ։ Իսկ նրա այդ անցյալի մասին գիտեն համախոհները եւ թերեւս առաջին անգամ այսպես համառոտ գրում եմ ես։

[illegible]

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը «նշանակեց»...

Սկիզբը էջ 1

Նախագահը հավանություն տվեց դաշինքի նախընտրական ծրագրին, որի մեջ, իր ասելով, տեղ չեն գտել ազգի փրկության բաղադրատոմսեր եւ այնպիսի գաղափարներ, ինչպիսիք են «Ծովից ծով Հայաստան» կարգախոսը։ «Մենք հրաշքներ չենք խոստանում, - ասաց նախագահը, - եւ չենք էլ խոստացել անցյալում։ Մենք ժողովրդին կարող ենք երաշխավորել, որ վաղը ավելի լավ կանենք այն, ինչ անում ենք այսօր»։ Նախագահի կարծիքով, Հայաստանը դեռեւս չի կայացել իբրեւ պետություն, եւ սուբյեկտիվ գործոնը դեռեւս իր կարեւոր դերն է խաղում ներկայիս իրադրության մեջ. «Հանել պետության ղեկի մոտ կանգնած մարդկանց եւ ամեն ինչ փուլ կգա», նշեց նա։ Հուլիսի 5-ին հանրաքվեի դրվելիք Սահմանադրության նախագիծը ակադեմիական վարժանքների պտուղ չէ, ընդգծեց նախագահը։ Դա փորձարկված փաստաթուղթ է, որի հիմքում դրված են այնպիսի օրենքներ, որոնցով վերջին երեքուկես տարին հանրապետությունը դանդաղորեն, սակայն առաջադիմում է դրական ճանապարհով։ «Համոզված եմ, որ հուլիսյան հանրաքվեի արդյունքները դրական կլինեն, ճիշտ այնպես, ինչպես այս դահլիճում ներկա են ապագա Ազգային ժողովի պատգամավորների 80 տոկոսը», ամփոփելով հայտարարել է նախագահը։

ՀՀ նախագահի ելույթի մասին Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության կարծիքն [illegible] ՀՌԱԿ Հանրապետական [illegible]

[illegible] «Իհարկե, նախագահի ելույթի ամբողջական տեքստը ձեռքի տակ չունենալով, ի վիճակի չենք [illegible] ՀՀՇ-ի 80 տոկոս [illegible] 4–5 տարվա մեջ ՀՀՇ-ի մեծ [illegible] մասին։ ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

անցյալից

Ճշմարտությունը Հայոց մեծ եղեռնի 50-ամյակը նշելու մասին

Հայոց մեծ եղեռնի 80-ամյակի կապակցությամբ հրատարակված տարբեր թերթերում («Հայք»-ում, «Երկիր Նաիրի»-ում, «Ազգ»-ում) անդրադարձ է եղել նաեւ եղեռնի 50-ամյակը ոչ պաշտոնապես նշելու մասին: Այդ հրապարակումների հեղինակներն այն միտքն են փորձում անցկացնել, որ իբր 50-ամյակը նշվել է առանձին անհատների, այսպես կոչված «այլախոհների» կողմից Հայկոմկուսի ղեկավարության վրա ճնշում գործադրելու, ԽՍՀՄ-ի եւ ԽՄԿԿ-ի ղեկավարությանը նամակներ հղելու շնորհիվ: Նրանցից յուրաքանչյուրը կարծես թե ձգտում է իրեն ավելի մեծ «փառքի» բաժին վերցնել այդ «ծառայությունից»: Ստացվում է այնպես, որ կարծես եթե այդ նամակները չլինեին, ապա եղեռնի 50-ամյակը երեւի թե չէր էլ նշվի: Իսկ մեր ճանաչված գրող Պ. Զեյթունցյանը «Ազգ»-ի 1995 թ. մայիսի 24-ի համարում Ծիծեռնակաբերդում եղեռնի 50-ամյակի առթիվ կառուցված հուշարձանի առթիվ այսպես է գրում. «...այս հոյակապ կոթողը, եղեռնի այս անզուգական հուշարձանը ովքե՞ր են կառուցել: Կոմունիստները չէի՞ն: Հետո՞ ինչ: Չէ՞ որ կոմունիստները կենտրոնի ճնշման հետեւանքով բնավ էլ ցեղասպանության հարցի տերերը չէին, պարզապես ժողովրդին լռեցնելու, ժողովրդին սիրաշահելու մի ակտ էր դա, թեկուզ եւ խելացի ակտ...» (ընդգծումը մերն է: Վ. Ս.):

Որպես հարցին հենց սկզբից տեղյակ մարդ, ես ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում եմ, որ նշված հրապարակումների բոլոր հեղինակները Պ. Զեյթունցյանի հետ միասին չարաչար սխալվում են եթե ոչ իրենց միտումնավորության, ապա անպայման լիակատար անտեղյակության պատճառով:

Ստորեւ ես կաշխատեմ հանգամանորեն ցույց տալ, թե ինչպե՞ս, ի՛նչ դժվարին ու ծանր արգելքներ հաղթահարելու շնորհիվ են իրականում տեղի ունեցել Հայոց մեծ եղեռնի 50-ամյակը նշելու երկարատեւ նախապատրաստական աշխատանքները եւ դրանց իրականացումը: Հարկ եմ համարում նշել, որ 1961-66 թթ. ես աշխատում էի ՀԿԿ Կենտկոմում որպես պատասխանատու խմբի ղեկավար (պրոպագանդայի եւ ագիտացիայի բաժնի վարիչի տեղակալի պաշտոնին հավասարեցված) եւ պաշտոնի բերումով մասնակցել եմ եւ տեղյակ եմ խնդրո առարկա հարցի հետ կապված բազմաթիվ խորհրդակցությունների, զրույցների, քննարկումների, նախապատրաստական աշխատանքների եւ անցկացված միջոցառումների:

Տեղին եմ համարում ընդգծել, որ Հայկոմկուսի եւ Հայկական ԽՍՀ-ի ղեկավարների բոլոր նորելուկ քննադատները մի հարցում լիակատար սխալմունքի մեջ են, կարծելով, որ եթե Խորհրդային Հայաստանը գտնվում էր ԽՍՀՄ-ի կազմում, ապա նրա բոլոր ղեկավարները անպայման եւ առանց բացառության իբր թե ապազգային էին, նրա քաղաքականությունն ու գործելակերպը ապազգային էր, անգամ հակազգային: Դա բացարձակ մոլորություն է: Հայաստանի այնպիսի գործիչներ, ինչպիսիք էին Ալ. Մյասնիկյանը, Աղասի Խանջյանը, Գրիգոր Հարությունյանը, Արամ Փիրուզյանը, Սուրեն Թովմասյանը, Յակով Զարոբյանը, Անտոն Քոչինյանը, Կարեն Դեմիրճյանը, Հրանտ Ոսկանյանը, Հովհաննես Բաղդասարյանը, Հայկ Մարգարյանը, Ստեփան Թովմասյանը, Վարդան Ավետիսյանը, Ծատուր Աղայանը, Ջոն Կիրակոսյանը, Գեւորգ Ղարիբջանյանը, Ալեքսան Կիրակոսյանը, Վլադիմիր Մովսիսյանը, Ստեփան Պողոսյանը եւ շատ ու շատ ուրիշներ, և՛ մեծ հայրենասեր էին, և՛ մեծ ազգասերներ, և՛ ժողովրդական լայն զանգվածների հետ սերտորեն կապված գործունյա, բանիմաց գործիչներ: Եւ նրանց ու նրանց կողմից ղեկավարված իշխանությունների վարած ազգային նպատակադրված քաղաքականության ակնառու արդյունքը զարգացած ու ծաղկուն Խորհրդային Հայաստանն էր: Վայ հայրենասերները կարծում են, թե միակ հայրենասիրությունն ու ազգասիրությունն այն է, որ հանդես գային խորհրդային կարգերի եւ ԽՍՀՄ-ի կազմում Հայաստանի գտնվելու դեմ, չհասկանալով, որ դա հայ ժողովրդի թեկուզ եւ մի մասի փրկության միակ ուղին ու միջոցն էր պատմական հանգամանքների բերումով: Միանգամայն անհիմն է Պ. Զեյթունցյանի հայտարարությունն այն մասին, թե իբր «կոմունիստները բնավ էլ ցեղասպանության հարցի տերերը չէին...»: Ո՛չ, Խորհրդային Հայաստանի ղեկավարները, կոմունիստները երբեք կտրված չեն եղել մեր ժողովրդին վերաբերող ամենացավոտ եւ չլուծված հարցերից: Եւ Լեռնային Ղարաբաղի, և՛ Նախիջեւանի, և՛ հայոց ցեղասպանության հիմնահարցերը տարբեր ժամանակներում ամենաբարձր մակարդակներով բարձրացվել են ԽՄԿԿ-ի եւ ԽՍՀՄ-ի ղեկավարության առջեւ՝ ընդհուպ Գր. Հարությունյանի կողմից նամակով Ստալինին, Քոչինյանի կողմից՝ Լ. Բրեժնեւին դիմելը: Պատմական հանգամանքների բերումով գտնվելով ԽՍՀՄ-ի կազմում, Խորհրդային Հայաստանը չէր կարող չղեկավարվել ընդհանուր օրենքներով, մասնավորապես Ստալինի բռնապետության տարիներին: Եւ միանգամայն հասկանալի է, թե այդ տարիներին Մեծ եղեռնի, Լեռնային Ղարաբաղի, Նախիջեւանի հարցերը պաշտոնապես բարձրացնելն ինչպիսի ողբերգական հետեւանքների կարող էր հանգեցնել: Չնայած դրան, այդ հարցերն այնուամենայնիվ ժամանակ առ ժամանակ բարձրացվում էին: Այլ բան է, որ դրանք ցանկալի արդյունքը չէին տալիս, բայց դա արդեն ոչ թե մեր՝ ղեկավարների մեղքը, այլ դժբախտությունն էր: Ուղղակի հարկավոր է իրատեսորեն գնահատել այդ ամենը:

Գալով կոնկրետ՝ եղեռնի 50-ամյակին, ուզում եմ սկսել հենց սկզբից: 1963 թ. գարնանից եղեռնի առաջիկա տարեդարձի կապակցությամբ սփյուռքահայ մամուլում բազմաթիվ հրապարակումներ եղան, որոնցում առաջ էր քաշվում 50-ամյակը ամբողջ հայության կողմից զանգվածային միջոցառումներով հանդիսավոր կերպով նշելու հարցը: Մամուլի օրգանների հետ միասին Կոմկուսի Կենտկոմում սփյուռքահայ օջախներից ստացվեցին եղեռնի վերաբերյալ հրատարակված գրքեր, ֆոտոալբոմներ, փաստաթղթերի ֆոտոպատճեններ եւ այլ նյութեր: Պրոպագանդայի եւ ագիտացիայի բաժնի վարիչ Ստեփան Վարդանյանի եւ մամուլի սեկտորի վարիչ (հետագայում Կենտկոմի քարտուղար) Կարլեն Դալլաքյանի նախաձեռնությամբ աստիճանաբար կուտակվեցին եւ ի մի բերվեցին այդ բոլոր նյութերը (այդ թվում եւ թերթերի ամբողջ կապոցներ) եւ ներկայացվեցին Յակով Զարոբյանին: Հենց այդ ժամանակ էլ որոշվեց սկսել եղեռնի 50-ամյակը պետականորեն, հանդիսավոր կերպով, լայնորեն նշելու նախապատրաստությունը, որը շուտով ամրապնդվեց նաեւ համապատասխան որոշումներով: Արդեն մշակվեցին առաջնահերթ կոնկրետ խնդիրները: Գործի էին դրվում բոլոր հնարավոր միջոցները, անձնական կապերն ու հարաբերությունները կենտրոնի բարձրաստիճան ղեկավարների հետ, Մոսկվայում գործող հայազգի կուսակցական, պետական, ռազմական գործիչների, ականավոր գիտնականների ու արվեստագետների հեղինակությունն ու ազդեցությունը եւ այլն: Ինքնին հասկանալի է, որ այդ հարցը իր խիստ քաղաքական բնույթի պատճառով պետք էր համաձայնեցնել ԽՄԿԿ Կենտկոմի Քաղբյուրոյի եւ ԽՍՀՄ արտաքին գործերի նախարարության հետ: Իսկ դա բոլորովին էլ հեշտ լուծվող հարցերից չէր: Հարկավոր էր համոզել եւ ստանալ ոչ միայն Ն. Ս. Խրուշչովի համաձայնությունը (որը թերեւս համեմատաբար ավելի հեշտ էր, եթե նկատի ունենաք դրանից ընդամենը երկու տարի առաջ Սեւանում նրա համաձայնությունը ստանալու փաստը՝ Արփա-Սեւան ջրատարի 50 կիլոմետրանոց թունելը կառուցելու համար), այլեւ, որ անհամեմատ ավելի դժվար էր, հաղթահարել այնպիսի ոսկրացած ուղեղներով գործիչների ընդդիմակայությունը, ինչպիսիք էին Մ. Սուսլովը եւ Ա. Գրոմիկոն: Մոտ երկու տարի տեւեց Զարոբյանի եւ Քոչինյանի բառացիորեն ասած ճակատամարտն այդ երկուսի հետ: Խրուշչովը որեւէ խիստ առարկություն չէր արել, բայց ասել էր, որ հարկավոր է համոզել Սուսլովին ու Գրոմիկոյին: Կենտկոմի հանձնարարությամբ Գիտությունների ակադեմիայի պատմության ինստիտուտը (Գալուստ Գալոյան) պատրաստեց հիմնավոր, հանգամանալից պատմական տեղեկանք եղեռնի մասին: Ամփոփվեցին սփյուռքահայ մամուլի եւ գրականության նյութերը եւ ներկայացվեցին Մոսկվա: ԽՍՀՄ Գիտությունների ակադեմիայի համաշխարհային պատմության ինստիտուտում հաստատել էին մեր ինստիտուտի ներկայացրած տեղեկանքը (տնօրեն ակադեմիկոս Ե. Մ. Ժուկովը, դրանից կարճ ժամանակ անց Ինդոնեզիայի կոմկուսի պատվիրակության հետ եղավ Երեւանում եւ դրական էր արտահայտվում մեր բարձրացրած հարցի առթիվ): Հսկայական ջանքերի շնորհիվ Զարոբյանին ու Քոչինյանին հաջողվեց առանձին առանձին, ապա եւ միասին վերջ ի վերջո հաղթահարել Սուսլովի եւ Գրոմիկոյի անհաղթահարելի թվացող դիմադրությունը: Խնդիրն այն է, որ երբ Զարոբյանը կամ Քոչինյանը լինում էին Մոսկվայում, նրանք համաձայնում էին, բայց երբ վերադառնում էին Հայաստան, լուր էր ստացվում, որ գործը նորից խափանվում է:

Այնուամենայնիվ հաջողությամբ առաջ էր ընթանում եղեռնի վերաբերյալ գրականության հրապարակման գործը: 1964 թ. հրատարակվեց Կենտկոմի պրոպագանդայի եւ ագիտացիայի բաժնի վարիչի տեղակալ վաղամեռիկ Ջոն Կիրակոսյանի «Առաջին աշխարհամարտը եւ հայոց ցեղասպանությունը» ծավալուն աշխատությունը: Ապա մեկը մյուսի հետեւից լույս տեսան Մ. Ներսիսյանի խմբագրությամբ «Հայոց ցեղասպանությունը: Փաստաթղթեր եւ փաստեր» (ռուսերեն), Է. Սարգսյանի, Ա. Մնացականյանի, ապա ավելի ուշ Ջոն Կիրակոսյանի «Երիտթուրքերը պատմության դատաստանի առջեւ» աշխատությունները, Զ. Կիրակոսյանի եւ Ռ. Սահակյանի «Հայաստանը միջազգային դիվանագիտության մեջ» փաստաթղթերի ժողովածուն: Հարկ կա՞ նշելու, որ այս ամենը կոմկուսի կողմից էր ծրագրավորված:

Անհրաժեշտ եմ համարում այստեղ հիշատակել նաեւ մի փաստի մասին: 1963 թ. կեսերին (դա հետաքրքրությամբ կարելի է ճշտել) մեր նշանավոր գրող Հրաչյա Քոչարը եղավ Լիբանանում եւ Սիրիայում, որտեղ բազմաթիվ հանդիպումներ էր ունեցել տեղի հայկական հաստատություններում ու կազմակերպություններում: Նա հանդիպել էր նաեւ Սիմոն Վրացյանին՝ նրա ղեկավարած ուսումնական հաստատությունում (իր ուղեւորության մասին Հ. Քոչարը գրեց «Սովետական գրականություն» ամսագրում «Հայրենիք կ՚ուզեմ» վերնագրով): Հ. Քոչարի այդ այցելության վերաբերյալ մեր հայտնի մտավորականներից մեկը մի հսկայածավալ ամբաստանագիր էր ուղարկել Կենտկոմ: Այդ հարցը քննարկվեց ՀԿԿ Կենտկոմի քարտուղարության նիստում: Հարցը պատրաստել էր եւ զեկուցեց Կարլեն Դալլաքյանը: Նիստը տեղի ունեցավ երեկոյան (երեւի Զարոբյանը ենթադրում էր, որ ուրիշ հարցեր էլ կարող են առաջ քաշվել եւ այդպես էլ եղավ): Քանի որ այդ օրից անցել է ավելի քան 32 տարի, ուստի եւ հարկ չեմ համարում նշել ամբաստանողի անունը, ինչպես նաեւ բոլոր ելույթ ունեցողներին ու նրանց ելույթների բովանդակությունը: Նշեմ միայն, որ բոլորն առանց բացառության բարձր գնահատեցին Հ. Քոչարի ստեղծագործությունն ընդհանրապես եւ նրա այդ ուղեւորությունը, որպես սփյուռքահայ օջախների հետ կապերի ընդլայնման մի շատ կարեւոր երեւույթ, եւ պահանջեցին խստորեն պատժել ամբաստանագրի հեղինակին: Միայն Հ. Քոչարի մեծահոգի վերաբերմունքի շնորհիվ եւ նրա խնդրանքով քարտուղարությունը բավարարվեց ուղղակի հարցի քննարկումով: Քննարկումից հետո ազատ, անկաշկանդ խոսակցություն բացվեց մի շարք կենսական, հրատապ հարցերի վերաբերյալ եւ դրա նախաձեռնողը Հրաչյա Քոչարն էր:

Հ. Քոչարն ասաց, թե Յակով Նիկիտիչ, մենք տեսնում ենք, որ միջոցառումներ են իրականացվում եղեռնի 50-ամյակը նշելու ուղղությամբ եւ գրողների միությունում լուրջ խոսակցություն է գնում այն մասին, որ հարկավոր է դիմել ժողովրդին, հանգանակություն կազմակերպել, միջոցներ հավաքել եղեռնի զոհերի հիշատակին նվիրված հուշարձան կառուցելու մի հարմար տեղում: Զարոբյանը ուշադիր լսեց, անընդհատ մուշտուկով սիգարետը մատների արանքում պահած (դա նրա սովորությունն էր, թվում էր, թե նա անընդհատ ծխում է, ոչ մի ընդմիջում չի տալիս), մի փոքր սպասեց եւ ասաց մոտավորապես հետեւյալը. ոչ մի կասկած չի կարող լինել, որ մեր ժողովուրդը անհապաղ կարձագանքի այդպիսի դիմումին եւ մեծ գումար էլ կարող է հավաքվել: Սակայն մեզ համար դա չէ կարեւորը: Հարցը շատ ավելի լուրջ է եւ խորը: Թուրքերը նպատակ ունեին կոտորել ամբողջ հայությանը, ամբողջ Հայաստանը հայաթափել: Սակայն այսօր կա Խորհրդային Հայաստան, կա մեր պետությունը, որը զարգացման բարձր մակարդակի է հասել, կա հայ ժողովուրդը: Հենց դրա համար էլ եղեռնի զոհերի հիշատակին նվիրված հուշարձանը պետք է կառուցի մեր պետությունը, պետականորեն: Մենք դրա համար միջոցներ ունենք, հարկավոր է մրցույթ հայտարարել, լավ նախագիծ ընտրել, հարմար տեղ որոշել եւ գործի անցնել: Ավելորդ է ասել, թե ինչպիսի գոհունակությամբ դա ընդունվեց բոլորի կողմից:

Այնուհետեւ Քոչարը խոսեց Ֆ. Վերֆելի «Մուսա լեռան քառասուն օրը» գրքի մասին եւ ասաց, որ հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ այդ գիրքը ամենանշանավոր գործն է, որը հրատարակվել է մի քանի լեզուներով, բայց մինչեւ այժմ չկա ոչ հայերեն, ոչ էլ ռուսերեն: Ժամանակը չէ՞, արդյոք, որ 50-ամյակի առթիվ այդ գիրքը հրատարակենք:

Ինձ թվում է, որ Յակով Նիկիտիչին հայտնի չէր Վերֆելի գիրքը, քանի որ նա մի տեսակ զարմացած հարցով դիմեց բոլորիս, թե իսկ ինչո՞ւ մինչեւ հիմա այդ գործը չի արվել, ինչո՞ւ չի թարգմանվել, ի՞նչն է խանգարել դրա հրատարակմանը: Քոչարն ասաց, թե տարիներ առաջ փորձ է եղել, արգելվել է: Չի հաջողվել, այժմ էլ մի տեսակ կասկածանք ու վախ կա, թե կարող է նորից արգելվել:

Զարոբյանը ժպտալով ասաց, թե դուք գրողներդ էլ հետաքրքիր մարդիկ եք, դուք ինչի՞ց եք վախենում: Վերֆելը հայ գրող չէ, որ նրա գիրքը քննադատենք հայերի ցեղասպանության մասին գրելու համար: Եթե ուրիշ լեզուներով այդ գիրքը կարդում են, մենք ինչո՞ւ չպետք է հայերեն կամ ռուսերեն կարդանք այն: Անմիջապես ձեռնամուխ եղեք թարգմանությանը եւ հրապարակեք թե՛ հայերեն, թե՛ ռուսերեն, ընթերցողների հսկայական շրջանակ դա կընդգրկի, իսկ դա մեզ համար շատ անհրաժեշտ է հիմա:

Քոչարն ասաց, որ թարգմանությունը փաստորեն պատրաստ է եւ կարելի է շուտով ամեն ինչ ավարտել եւ հանձնել տպագրության: Ներկաների միահամուռ կամքով որոշվեց արագացնել գործը եւ գիրքը հասցնել 50-ամյակին: Այդպես էլ եղավ, հայերեն ժամանակին լույս տեսավ, իսկ որոշ ժամանակ անց՝ նաեւ ռուսերեն:

1965 թ. ապրիլի 24-ին Լենինի (այժմ Հանրապետության) հրապարակում տեղի ունեցավ մի քանի ժամ տեւած բազմահազարանոց հանրահավաք: Օրը կիրակի էր, սակայն աշխատանքի վայրում էին գտնվում Կոմկուսի Կենտկոմը եւ կառավարությունը, որոնք հետեւում էին հանրահավաքի ընթացքին: Ելույթները միանգամայն ընդունելի էին եւ վերաբերում էին միայն հայոց ցեղասպանությանը: Հանրահավաքում ելույթ ունեցավ նաեւ Ա. Քոչինյանը: Կոմիտասի այգում հավաքվել էին մտավորականության ներկայացուցիչներ, ուսանողներ: Պատվո պահակ էին կանգնում Կոմիտասի հուշագերեզմանի մոտ: Երեկոյան տեղի ունեցավ սգո հանդիսավոր նիստը, որտեղ զեկուցումով հանդես եկավ Վիկտոր Համբարձումյանը: Ցավոք, դեռ հիմնական զեկուցումը հազիվ վերջացած օպերայի եւ բալետի թատրոնի դահլիճ ներխուժեց ամբոխը եւ խափանեց նիստի հետագա ընթացքը, զգալի վնաս հասցվեց շենքին: Լավ սկսված գործը լավ չվերջացավ: Սակայն շատ կարեւոր էր, որ իշխանությունները ոչ մի բռնության չդիմեցին, ոչ մեկին չպատժեցին: Հարկավոր էր միայն ներկա լինել թատրոնի դիրեկտորի աշխատասենյակում՝ տիրող սգո վիճակը զգալու համար: Այնտեղ էին հավաքվել նիստի նախագահության անդամները Զարոբյանի գլխավորությամբ: Տիրում էր խորը ափսոսանքի զգացմունք այն բանի համար, որ մի խումբ անպատասխանատու մարդկանց անմիտ գործողությունների պատճառով փաստորեն խափանվեց մոտ երեք տարի տեւած համառ ջանքերի հաջող ավարտը: Մի բան, սակայն, ակնհայտ էր, որ հանրապետության կուսակցական եւ պետական ղեկավարությունը նոր դիրքորոշում էր ընդունել մեր ազգային կարեւորագույն հիմնահարցերի նկատմամբ:

Իհարկե, իմ նպատակը չէ Խորհրդային Հայաստանի ղեկավարներին, կոմունիստներին հետին թվով գովաբանելը: Ես այն մարդկանցից եմ, որը դեռեւս 60-ական թվականների սկզբից իր հրապարակային ելույթներում, իսկ վերջին տարիներին նաեւ «Մեր խոսքը» թերթում, քննադատել է մեր իրականության մեջ տեղ գտած հանցավոր սխալներն ու թերությունները:

Ես ուղղակի ցանկանում էի պարզություն մտցնել խնդրո առարկա հարցում, լայն հասարակայնությանը ներկայացնել ճշմարտությունը Հայոց մեծ եղեռնի 50-ամյակը նշելու հետ կապված բարդությունների, դրանք հաղթահարելու եւ այն հիմնական գործիչների մասին, որոնց ազգանվեր, հաստատակամ ու համառ ջանքերի շնորհիվ հնարավոր դարձավ առաջին անգամ այդ գործը դնել պետական պաշտոնական հողի վրա եւ կառուցել մի անզուգական հուշարձան, որով անմահացվեց եղեռնի միլիոնավոր անմեղ զոհերի հիշատակը: Իմ նպատակն էր ներկայացնել ճշմարտությունը, որպեսզի մեր ժողովուրդն այն իմանա եւ արժանին մատուցի Յակով Նիկիտիչ Զարոբյանին եւ Անտոն Երվանդի Քոչինյանին այդ մեծ առաքելությունը իրականացնելու համար:

Այնպես որ, Հայոց մեծ եղեռնի 50-ամյակի նշելը ո՛չ պաշտոնական այս կամ այն անձի կամ անձերի խմբի դիմումնամակների, ո՛չ էլ հանրապետության ղեկավարության վրա ճնշում գործադրելու արդյունք չէր: Դա առավել եւս «պարզապես ժողովրդին լռեցնելու, ժողովրդին սիրաշահելու մի ակտ» չէր, ինչպես միանգամայն անհիմն կերպով հայտարարում է Պերճ Զեյթունցյանը: Դա Խորհրդային Հայաստանի կուսակցական եւ պետական ղեկավարության կողմից մշակված քաղաքական նոր մոտեցումն էր մեր ժողովրդի բազմադարյան պատմության այդ ամենաողբերգական էջի նկատմամբ, կենսունակ նշանակություն ունեցող ազգային կարեւորագույն արժեքների ու հիմնահարցերի նկատմամբ:

Չպետք է մոռանալ, որ դեռեւս 60-ական թվականներին էլ եղեռնի հարցը բարձրացնելը ինքնին խիզախություն էր եւ կարող էր ճակատագրական լինել ղեկավարների համար: Սակայն այդ երկու մեծ գործիչները չվախեցան դրանից եւ մինչեւ վերջ հասցրեցին իրենց ձեռնարկած գործը: Սա բացարձակ եւ անժխտելի ճշմարտություն է, որը պետք է ամբողջ հայ ժողովուրդն իմանա եւ ըստ արժանվույն գնահատի:

ՎԱՂԻՆԱԿ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

«Սերբերն անցել են անտեսանելի սահմանագիծը»

Մայիսի 25-ին եւ 26-ին ՆԱՏՕ-ի օդային ուժերը հարվածներ հասցրեց Պալե քաղաքի մոտակայքում բոսնիացի սերբերի դիրքերին: Օդային հարձակումները ձեռնարկվեցին ՄԱԿ-ի բանաձեւին համապատասխան, քանի որ բոսնիացի սերբերը եւ մահմեդականները մեծ է, սահմանված ժամկետում հանձնեին Սարաեւոյի շուրջը գտնվող ՄԱԿ-ի զինապահեստներից հափշտակած ծանր զենքերը: Բոսնիացի սերբերը չկատարեցին այդ պահանջը, որի համար էլ պատժվեցին: Դրան ի պատասխան սերբերը հարձակումներ իրականացրին ՄԱԿ-ի «անվտանգության գոտիներ» հայտարարված շրջանների վրա, մասնավորապես, Բոսնիայի հյուսիսում հրետակոծվեց Թուզլա

քաղաքը, որի հետեւանքով զոհվեցին տասնյակ մարդիկ: ՆԱՏՕ-ի գրոհներից հետո սկսվեցին բոսնիացի սերբերի բազմաթիվ հարձակումներ ՄԱԿ-ի դիտակետերի վրա եւ «կապույտ սաղավարտների» առեւանգումներ: Սերբերը հայտարարեցին, թե պատանդներից ոչ մեկին չեն վերադարձնի, քանի դեռ պահպանվում է ՆԱՏՕ-ի օդային հարձակումների սպառնալիքը: Գերի վերցվեց ընդհանուր առմամբ մոտ 370 «կապույտ սաղավարտ»: Վերջին օրերին սերբերն ազատ արձակեցին բազմաթիվ խաղաղապահների:

Ռադովան Կարաջիչը իր վերջին ելույթներից մեկում հայտարարեց, որ այդ ռմբակոծումները իր համար դարձան ՄԱԿ-ի կողմնակալության վերջնական հաստատումը: Նա նաեւ նշեց, որ ՄԱԿ-ը ոչինչ չարեց սերբերի պաշտպանության համար, երբ խորվաթական զորքերը ներխուժեցին Սերբական Կրաինա: «ՄԱԿ-ը չնախազգուշացրեց խորվաթներին եւ ՆԱՏՕ-ին չխնդրեց օդային հարվածներ հասցնել խորվաթներին», հայտարարեց բոսնիացի սերբերի ղեկավարը:

Համաշխարհային ընկերակցությունը անհապաղ արձագանքեց նախկին Հարավսլավիայի վերջին իրադարձություններին: Նոորդվեյկում (Հոլանդիա) մայիսի վերջերին կայացած ՆԱՏՕ-ի խորհրդի գարնանային նստաշրջանում ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրների արտգործնախարարները հանդես եկան հայտարարությամբ: Փաստաթղթով բոսնիացի սերբերից մասնավորապես պահանջվում է դադարեցնել ՄԱԿ-ի «անվտանգության գոտիների» գնդակոծությունը եւ ազատ արձակել բոլոր պատանդ խաղաղապահներին: Նոորդվեյկում նաեւ մշակվեց ՆԱՏՕ-ի զորքերի դուրսբերման դեպքում արտակարգ գործողությունների ծավալման ծրագիր: Այդ գործողություններին կարող են մասնակցել Հյուսիսատլանտյան դաշինքի մինչեւ 50000 զինծառայողներ: Որոշում ընդունվեց Բոսնիա ուղարկել ՄԱԿ-ի մանդատի շրջանակներում գործող արագ արձագանքման հատուկ ուժեր:

Բոսնիայում ամենամեծ զորախմբերն ունեցող Ֆրանսիան եւ Մեծ Բրիտանիան արդեն սկսել են միջոցներ ձեռնարկել իրենց խաղաղապահ զորաբաժինների ուժեղացման նպատակով:

Մեծ Բրիտանիայի կառավարության որոշմամբ արդեն Բոսնիա է ուղարկվել մոտ 6000 զինծառայող, որոնց կոչումն է պաշտպանել արդեն այնտեղ գտնվող բրիտանացի «կապույտ սաղավարտներին»: Ֆրանսիան Ադրիատիկ ծով է ուղարկել ավիակիր, ներկայումս այդ երկրի կառավարությունում քննարկվում է ֆրանսիացի խաղաղապահներին օգնություն ցույց տալու հարցը:

ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Ա. Գորը հայտարարեց, թե ԱՄՆ-ը ոչ մի պարագայում չի մասնակցի հակամարտությանը, բայց ձգտելու է դաշնակիցներին օգնել գտնելու հարցի լուծում:

Բորիս Ելցինը հայտարարություն արեց այն մասին, որ սերբերի դիրքերի ռմբակոծությունն իրականացվել է առանց Ռուսաստանի հետ խորհրդակցելու: Նա նաեւ հայտարարեց, որ Ռուսաստանը բոլոր ջանքերը գործադրում է հակամարտության կարգավորման համար, պայմանով, որ ՆԱՏՕ-ն ձեռնպահ մնա հետագա ռմբահարվածներից: Անդրեյ Կոզիրեւը դեմ արտահայտվեց ՄԱԿ-ի խաղաղապահ զորաբաժնի դուրսբերմանն աջակցող ուժեր նախկին Հարավսլավիա ուղարկելուն: Նրա խոսքերով, Բոսնիայում առանց այդ էլ մի քանի հակամարտ կողմ կա, եւ պատերազմող եւս մեկ կողմի հայտնվելը լրացուցիչ բարդություններ կստեղծի:

Այս ամենը վկայում է, որ Ռուսաստանի համար գոյություն ունեն արեւմտյան տերությունների ռազմական գործողությունների թույլատրելի հստակ սահմաններ, եւ Ռուսաստանը չի կարող համակերպվել Բալկաններում Արեւմուտքի թելադրանքին: Միեւնույն ժամանակ Արեւմուտքը հիանալի լավ է գիտակցում Ռուսաստանի ազդեցությունը Հարավսլավիայի խնդրի լուծման վրա: ՌԴ արտգործնախարարի վերջերս Լոնդոն կատարած այցի ժամանակ բրիտանական թերթերը գրեցին. «Ամենքն սպասում են, թե ինչպես եւ որ քայլից կփախչի Ռուսաստանը բալկանյան բարդ հանգույցը քանդելու համար»: Անդրեյ Կոզիրեւի եւ Դուգլաս Հերդի բանակցությունները նվիրված էին Բալկանների խնդրությանը: Բանակցություններից հետո Կոզիրեւը հայտարարեց, թե Հերդը համաձայնեցրել է, որ արագ արձագանքման ուժեր ստեղծելու արեւմտյան երկրների վերջին որոշումը դուրս չի գալիս ՄԱԿ-ի ուժերի մանդատի շրջանակներից, այսինքն այդ ծրագրի նպատակը ոչ թե հակամարտությանը ՄԱԿ-ի զորքերին մասնակից դարձնելն է, այլ հենց խաղաղարարների պաշտպանությունը:

Բոսնիայի վերջին իրադարձությունները համաշխարհային ընկերակցությանը կրկին կանգնեցրին ինչպես ռազմական, այնպես էլ դիվանագիտական անչափ բարդ խնդրի լուծման առջեւ: Արեւմուտքը վերջին հնարավոր բոլոր միջոցները ձեռնարկում է, որպեսզի կանխի Բոսնիայի ճգնաժամի վերածումը լայնընդգրկուն հակամարտության: Բազմաթիվ վերլուծաբանների կարծիքով, նախկին Հարավսլավիայի իրադարձություններից է կախված ամբողջ Եվրոպայի ճակատագիրը: Այդ իրադարձությունները հաճախ համեմատվում են առաջին աշխարհամարտին նախորդած դեպքերի հետ:

ՄԻՍՄԱՌՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,
Նոյյան տապան

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Մ. Նախանցներ. Սենատն ընդդեմ ահաբեկչության

ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի Սենատը չորեքշաբթի երեկոյան օրինագիծ է ընդունել ահաբեկչության դեմ պայքարի միջոցների ուժեղացման մասին: Ինչպես Վաշինգտոնից հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, օրենսդիրները 91 ձայնով ընդդեմ 8-ի հավանություն են տվել այն միջոցների փաթեթին, որոնք նպատակաուղղված են իրավապահ մարմինների լիազորությունների զգալի ընդլայնմանը: Մասնավորապես, համապետական իրավապահ մարմինների աշխատակիցների թիվը կավելանա հազարով, կխստացվեն պատիժները կատարված ահաբեկչական գործողությունների համար: Օրինագիծը իրավապահ մարմինների ձեռքն է տալիս «բոլոր անհրաժեշտ միջոցներն այն ողբերգության կրկնությունը կանխելու համար», որը տեղի ունեցավ Օկլահոմայում, երբ պայթյունի հետեւանքով զոհվեց 168 մարդ, նշել է նախագահ Բիլ Քլինթոնը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«Ադրբեջանը Ռուսաստանի համար ռազմավարական նշանակություն ունի»

ԲԱՔՈՒ, 8 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ-ԻՍՄԱՅԼՊՐԵՍ: Ադրբեջանի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավար Հասան Հասանովը եւ Ռուսաստանի փոխարտգործնախարար Ալբերտ Չեռնիշովը այստեղ ստորագրեցին երկու պետությունների քաղաքական խորհրդակցությունների մասին արձանագրություն, հյուպատոսական միջազգագիր եւ գիտամշակութային համագործակցության միջկառավարական համաձայնագիր: Հանդիպման ընթացքում ռուս դիվանագետը հաստատեց ընդգծեց Բաքվի հետ իր հարաբերություններին նոր խթան տալու Մոսկվայի ձգտումը, նշելով «ՌԴ քաղաքականության հարավային ուղղության համար Ադրբեջանի քաղաքական ու ռազմավարական կարեւոր դիրքը»: Բանակցություններում կողմերը նաեւ քննարկեցին Ղարաբաղի խնդրի եւ Կասպից ծովի կարգավիճակի հետ կապված հարցեր:

ԱՆԿԱՐԱ

Թուրքիան համաձայն չէ ԵԱՀԿ հանձնաժողովի զեկուցագրին

Թուրքական հեռուստատեսության համաձայն, արտգործնախարարությունում տեղի ունեցած հերթական մամլո ասուլիսում անդրադառնալով ԵԱՀԿ-ի խորհրդարանական ասամբլեայի հանձնաժողովի կողմից Թուրքիայում կատարված ուսումնասիրությունների վերաբերյալ պատրաստված զեկուցագրին, նախարարության մամուլի ներկայացուցչի տեղակալ Նուրեթթին Նուրքանը ասաց. «Ինչպես հայտնի է, ժողովրդավարական սկզբունքների կիրառման ու մարդու իրավունքների հետ կապված խնդիրներն ուսումնասիրելու նպատակով Թուրքիայում էր գտնվում ԵԱՀԿ-ի խորհրդարանական ասամբլեայի կողմից ուղարկված հատուկ հանձնաժողովը: Հանձնաժողովի անդամները բազմաթիվ հանդիպումներ ունեցան երկրի իշխանությունների եւ պաշտոնական ու հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ:

Այս ընթացքում հանձնաժողովին խնդրո առարկայի վերաբերյալ օբյեկտիվ տվյալներ ներկայացնելու համար մեր կողմից զգալի ջանքեր կատարվեցին: Ուսումնասիրություններից հետո հանձնաժողովը պատրաստեց մի համապարփակ զեկուցագիր: Զեկուցագրում մեզ համար առանձնակի հետաքրքրություն է ներկայացնում երկրի տարածքային ամբողջականության պահպանման ու կայունության ապահովմանը տրվող կարեւորությունը: Զեկուցագրի մի այլ կետում նշվում է, որ Թուրքիան Եվրոպայի անբաժանելի մասն է: Առանձնակի ուշադրություն է դարձվում ահաբեկչության դեմ պայքարում Թուրքիայի իրավացիության հարցին: Նշվում է PKK-ի արտաքին աջակցության առկայության փաստը: Բայց այս բոլորի հետ մեկտեղ զեկուցագրում կան որոշ կետեր, որոնց հետ Թուրքիան համաձայնել չի կարող», վերջում ավելացրեց Նուրքանը:

ԳՐԻԳՈՐ ՉԱՐԲՕՅԱՆ

«ՍԱՆՏՈՒՐՍ»
ֆիրման առաջարկում է

10 ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ ՕՐ ԿԻՊՐՈՍՈՒՄ

Բուլղարական «ՍԱՆՏՈՒՐՍ» ֆիրման յուրաքանչյուր 10 օրը մեկ կազմակերպում է ուղիղ թռիչք
ԵՐԵՎԱՆ - ԼԱՌՆԱԿԱ (Կիպրոս):
Առաջին թռիչքը հուլիսի 10-ին:

Բարձրակարգ հյուրանոց
(ծովից 100մ հեռավորության վրա)

Երկտեղանոց համարներ
(հեռախոս, հեռուստացույց, սառնարան, խոհանոց)

3-օրյա էքսկուրսիա ՊՈՐՏ - ՍԱՅԻԴ (Եգիպտոս) եւ Երուսաղեմ կիպրական օվկիանոսային «Արլանդե» ջերմանավով:

Ֆիրման առաջարկում է նաեւ 2-շաբաթյա հանգիստ Բուլղարիայի «Զոլոտիե Պեսկի» ծովափում:

Ցանկության դեպքում դիմել
«ԱՆԻ» հյուրանոց, 512, 523, 530 սենյակ եւ Ս. Պարոնյանի փ. 1 (Զգան խանութի դիմաց)
Հեռ. 59-45-12, 53-15-00, 59-45-23, 56-58-01

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

ԱՄՆ-ի կենսական շահերի համար

Այժմ ամերիկյան զորքերի թվաքանակն արտասահմանում անցնում է 200 հազարից, չորեքշաբթի օրը Վաշինգտոնում հայտնել է պաշտպանության նախարարի միջազգային անվտանգության հարցերի գծով օգնական Ջոզեֆ Նայը: Ինչպես հունիսի 8-ին հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, հանդես գալով լրագրողների առջեւ, Պենտագոնի բարձրաստիճան ներկայացուցիչն ասել է, որ 1989 թվականից ի վեր ամերիկյան ռազմական ներկայությունը Եվրոպայում կրճատվել է շուրջ 200 հազար մարդով: Նրա ասելով, ԱՄՆ-ը պարտավորություն է ստանձնել մոտ ապագայում այդ տարածաշրջանում իր ռազմական ներկայությունը պահպանել մոտավորապես 100 հազար զինվորի մակարդակում: «Այս ներկայությունը շարունակում է կենսականորեն կարեւոր դեր ունենալ ԱՄՆ-ի շահերի համար Եվրոպայում եւ նրա սահմաններից դուրս», նշել է Նայը: Նախարարի օգնականը նաեւ հիշեցրել է, որ ԱՄՆ-ի մոտավորապես 100 հազար զինվորներ գտնվում են Արեւելյան Ասիայում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Թուրքական «խալիֆը» բաղվեց Էրզրումում

Էրզրումի Ալբընբեյլի գյուղում, թուրքական մամուլի հաղորդումների համաձայն, հավատացյալների խոշոր ցույցերի ու ղեկցությամբ հողին հանձնվեց Թուրքիայում իրեն «խալիֆ» հռչակած Ջեմալեդդին Կափլանը, որ մահացել էր Գերմանիայում արյան քաղցկեղի հետեւանքով: «Կափլանը Գերմանիայում հայտարարել էր թուրքական իսլամական պետություն հիմնելու մասին եւ ինքն իրեն խալիֆ հռչակել, այնուհետեւ սկսել էր Թուրքիայի դեմ ծանր քարոզչություն կատարել, մասնավորապես դատապարտելով Աթաթուրքին ու Աթաթուրքյան հեղաշրջումները»: Ըստ թուրքական իշխանությունների, նա ազգի դավաճան էր, սակայն կառավարությունը չի ընդդիմացել, որ նրա մարմինը տեղափոխվի եւ հուղարկավորվի հայրենիքում: Կափլանի որդին, հետեւելով հոր օրինակին, ինքն իրեն նոր խալիֆ է հռչակել ու հայտարարել, որ պետք է շարունակի հոր գործը:

ԵՏ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Մարգարեն իր երկրում հարգ չունի

Ինչպես անցյալ շաբաթվա մեր համարներից մեկում էինք գրել, Օհան Դուրյանի հետ ստորեւ ներկայացվող այս հարցազրույցը (բացառությամբ վերջին մի քանի հարցերի) պատրաստ էր մոտ մեկուկես ամիս առաջ, բայց, իր իսկ խնդրանքով, սպասում էինք... Հարցազրույցը նպատակ չունի հին վերքերը նորից արթնացնել, ինչպես նաեւ հասուն դիտավորություն չկա նրանում հիշատակվող անունների վերաբերյալ: Պարզապես Պերճ Փազլյանի մեծարման երեկոյին ենք հանդիպում փնտրած մարդուն, ում քննում չենք գտնում ու հարցնում ենք.

– Ի՞նչով է զբաղված հիմա մաեստրոն:

– Այգիս մաքրելով, վարդերս կտրելով, ծառեր խնամելով: Չնայած դրա համար չեմ եկել Հայաստան, բայց հիմա ուրիշ զբաղմունք չունեմ: Մի «աչքից» աշխատանք եմ տանում ռադիոյի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ:

– Ի՞նչ ասել է աչքից աշխատանք:

– Ինձ տրամադրել են մի նվագախումբ, որը կոնսերտմայստեր չունի, ու էլի շատ պակասներ կան: Աշխարհի ամենահետամնաց երկրներում անգամ չկա նվագախումբ առանց կոնսերտմայստերի:

– Օհան Դուրյան անունը չի՞ հրավիրում որեւէ կոնսերտմայստերի, որ գա ձեր նվագախմբում աշխատելու:

– Ոչ: Ուրիշ տեղերում երաժիշտներն ավելի շատ են վաստակում, քան ռադիոյի սիմֆոնիկում կարող են ստանալ: Եվ դարձ է՝ մարդիկ գնում են այնտեղ, որտեղ ավելի շատ են փող ստանում: Ես աշխարհի հարյուր լավագույն նվագախմբեր եմ ղեկավարել՝ մասնավորապես Բեռլինի, Վիեննայի ֆիլհարմոնիկները, եւ հիմա ստանում եմ մի նվագախումբ, որը կոնսերտմայստեր չունի: Չեմ ասում չէ՞: Դրա համար եմ ասում աչքից եմ աշխատում: Իսկ աշխատում եմ, որովհետեւ երաժիշտներին սիրում եմ, նրանք էլ ինձ են հարգում, եւ նրանց չկորցնելու համար աշխատում եմ, բայց երեւակայեք, այլեւս հասել է. կամ ինձ հնարավորություն թող տան, կամ ասեն՝ մենք քո կարիքը չունենք:

– Անցյալ տարվա [illegible] հետո Ձեզ որեւէ մեկը չի՞ զանգահարել, որեւէ բան չի՞ առաջարկել:

– Արդեն մի տարուց ավել է ինձ ոչ ոք չի զանգել, ոչինչ չի ասել: Եկել եմ Հայաստան, որ դարձս խնամեմ: Եկել եմ աշխատելու: Երբ այդպես չէ, ինչու՞ համաձայնեցին, որ գամ: Տուն գնեցի, հողամաս, շինարարություն արեցի: Լավ կլիներ ինձ ասեին՝ չենք կարող Ձեզ աշխատանքային պայմաններով ապահովել: Երեք տարի է, այստեղ աշխատում եմ եւ ստացածս նվիրել եմ կարիքավոր երաժիշտներին: Իսկ այստեղ ապրում եմ արտասահմանից ստացած իմ թոշակով: Չստացվի թե բողոքում եմ աշխատանք չունեմ, ավել, որ ապրեմ, եկել եմ ձրի աշխատելու: Համար չէր, թող սկզբից ասեին այստեղ բավականաչափ դիրիժորներ կան, ձեզնից ավելի լավերը, Ձեր կարիքը չենք զգում:

– Մաեստրո, ո՞վ է Ձեզ հրավիրել:

– 1991-ին Հայաստան եմ հրավիրվել, որ ստանձնեմ օպերային թատրոնի գլխավոր դիրիժորությունը: Երեք տարվա աշխատանքային պայմանագիր կնքեցինք, իսկ նույն 91-ի դեկտեմբերին եկել եմ նախագահի մոտ: «Դուք ցանկանու՞մ եք, որ ես գամ, ապրեմ, աշխատեմ Հայաստանում» հարցիս առաջ խոստացավ, ու խոստացավ պայմաններ տալ, որոնք մինչեւ օրս չունեմ:

– Ձեր ստեղծագործող ընկերնե՞րն էլ չեն հետաքրքրվում:

– Բացարձակապես ոչ մեկը չի հետաքրքրվում:

– Ասում եք՝ սուտ լրագրողներ հարցազրույցներ արեցին, բայց դրանք էլ լույս չեկան:

– Այո: Վերջերս հեռուստատեսությունը նկարած խոսքս էլ բավականին կրճատել էին:

– Ձեր կարծիքով ի՞նչն է պատճառը:

– Չգիտեմ: Մի բան գիտեմ հաստատ, ես շատ խոր վիրավորված եմ: Մշակույթի նախարարն (աշնանը Դոնդ Լինք գնացել Թումանյանի սիրտը հողին հանձնելու) ասաց՝ մաեստրո, մենք Ձեզ նեղացրել ենք: Սա կյանքիս մեծագույն վիրավորանքն է եղել: Այդ խոսքից ինն ամիս անցել է, ու ոչ մի փոփոխություն: Ինձ համար բացարձակապես հասկանալի չէ այս ամենը: Ցավն այն է, որ ստախոս մարդուն [illegible] սկզբից, իսկ ճշմարտախոսը մնաց դրսում:

– Ո՞վ է ստախոսը:

– Տիգրան Լեւոնյանը: Կոլեկտիվին լարեց իմ դեմ, իբր ինձ չեն ուզում, բայց իրականում ինքը չէր ուզում, իմ ներկայությունը նրան խանգարում էր: Ինձ լուրեր հասան, որ ինձ դեմ էր ստորագրել, նրան ավել էր վճարում: Եվ հիմա, կախում ունենալով, կոլեկտիվն ասում է, թե Օհան Դուրյանին չենք ուզում: Ցավալին այն է, որ ղեկավարությունն այս բոլորին թեւ տվեց: Ավստրիայի վարչապետ Բրունո Կրայսկին 1977-ին,

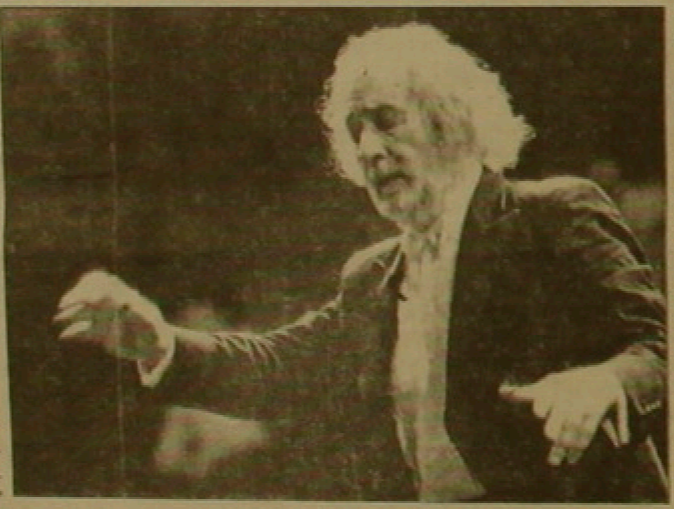

իմ համերգից հետո, անմիջապես կարգադրեց, որ ինձ ավստրիական հպատակություն տան՝ հպարտ կլինենք Ձեզ նման հպատակ ունենալ: Իսկ այստեղ մշակույթի նախարարը բավարարվում է ինձ նեղացնելու մասին հիշեցնելով:

– Ի՞նչ է նշանակում մենք Ձեզ նեղացրել ենք:

– Նրան պետք է հարցնել: Երբ ասենք ես, նման բան չեմ ասի:

– Իսկ չհարցրի՞ք ինչու եք նեղացրել:

– Ոչ, չեմ հարցրել: Ինչու՞ հարցնեմ: Ընդունեցի նրա խոստովանությունը: Ես էլ ավելացրի՝ դուք հրավիրեցիք ինձ Հայաստան, որ թեւերս կտրեք: Կյանքիս վերջին տարիները եկել եմ հայ հանդիսատեսին ծառայելու: Իսկ դուք պոկում եք ինձ նրանցից, խնդրեմ ո՞նց բան է սա:

– Մշակույթի՞ նախարարն է մեղավոր, որ Դուք այսօր աշխատանք չունեք:

– Պետք է ասեմ, այո: Գիտե՞ս ինչ, մեր մեջ այսօրվա հարաբերությունն կա՝ ոչ սրան նեղացնել, ոչ նրան: Երբ ես, Տիգրան Լեւոնյանը եւ դպրոցի նախարարը միասին էինք, ասացի՝ պարոն նախարար, հիմա ուրեմն ի՞նձ եք ուզում, թե՞ նրան: «Ես ձեզնից ոչ մեկին չեմ ուզում նեղացնել» պատասխանեց: Նշանակում է որոշում չի կարող կայացնել: Երբ երկու երգչի լսում ես՝ մեկը վատ, մյուսը լավ, պետք է ասես, չե՞ս ուզում նեղացնել:

– Երբ մեկը նվագախմբում լավ չի նվագում, Դուք նրան դո՞ւրս եք հրավիրում, միջնորդություններ չե՞ն լինում:

– Արվեստի մեջ փիզում չկա: Արվեստը միայն մի բան է ճանաչում՝ որակ: Եվ այդ որակին հետեւել փախչում են այստեղ: Իսկ ես միջնորդություններ չեմ ընդունում: Տարիներ առաջ մեր մշակույթի գծով ղեկավարներից մեկը՝ Կիմ Պողոսյանը, մի խորհուրդ տվեց՝ վաշխին մի սաս չես կարող երգել: Ասա լավ է, բայց քո գործն արա: Ասացի՝ այդպես չեմ կարող: Բայց ճիշտ խոսքն այստեղ կշիռ չունի:

– Քաղաքի ամենատարբեր ազգերը վկայում են, որ երաժշտական ակումբ կանք կա: Իսկապե՞ս այդպես է:

– Չեմ ասում վատ է: Լորիս Ճգնավորյանը մեծ գործ արեց, չեմ կարող ուրանալ: Չնայած մնացած կոլեկտիվներն էլ իրենց չափով աշխատում են: Բայց Լորիսը, դահլիճը միայն իրեն պահելով, շատերի բեմերը կտրեց:

– Հիմա Ձեզ կարող են ասել՝ նվագախումբ ունեք, բավարարվեք դրանով:

– Ռադիոյի նվագախումբը ես եմ հիմնել 1967-ին: Երբ եկա օպերայում աշխատելու, նրանք խնդրեցին, որ իրենց հետ էլ աշխատեմ: Իսկ այստեղ աշխատելու պայմանս նախագահի հետ եղել է օպերայի վերաբերյալ:

– Ինչու՞ հատկապես այդ նվագախումբը:

– Կարծեմ, թե ինձ նման օպերա ղեկավարող մարդ չկա այստեղ, եւ այն որակը, որ պետք է լինի (համեստությունը մի կողմ թողնենք), միայն ես կարող եմ ապահովել: Այստեղ ղեկավարներից վախենում են: Հայաստանից չեմ գնա, որովհետեւ ժողովուրդը արվեստս գնահատում է, բայց մեկուկես տարի է արդեն, որ Հայաստանում չեմ ղեկավարում ու չեմ ղեկավարի այլեւս:

– Վերջին դաշնամուրային համերգը դրա՞ վկայությունն է:

– Այն երգերը, որոնք հնչեցին, գրել եմ 40 տարի առաջ: Անընդհատ ծանոթացրել եմ ուրիշ կոմպոզիտորների, իմ գործերը մի կողմ դնելով: Ուզեցի ժողովրդի հետ մի փոքր զրուցել: Ու էլի մի բան ցույց տալ, որ թեւերս չեն կտրել, նվագում եմ:

– Այդ համերգին Ձեզ «նեղացնողները» կայի՞ն:

– Ոչ: Տեսել եմ Ռաֆայել Ղազարյանին, Արմեն Սմբատյանին, որոշ դեսպանների:

– Համերգային ծրագի՞րը չէր հետաքրքրել:

– Չգիտեմ: Առկողմ բաժինն իմ երգերն էին, որոնք այստեղ երբեւէ չէին հնչել: Մի՞թե հետաքրքիր չէ: Իսկ ժողովուրդը շատ լավ ընդունեց: Այդ համերգին մի նպատակ էլ ունեի՝ հնչող երգերը ներկայացնել իսկական արժեքով, որովհետեւ շատերի երգերը դժբախտաբար ռոմանսից դարձել են «շանսոնետ»:

– Լավ, ռադիոյի սիմֆոնիկի հետ ի՞նչ ծրագրեր կան:

– Հրավեր եմ ստացել Ֆրանսիայից ռադիոյի սիմֆոնիկի հետ շատ պատասխանատու համերգների: Պետությունը պետք է ուշադիր լինի այդ նվագախմբի պակասներին: Ինչպես օպերային, Էմին Խաչատրյանի նվագախմբին, Չեկիջյանին եւ մյուսներին է խնամավորում հիմնադրամի միջոցով, այդպես էլ մեզ պետք է տեր լինի: Բացի դրանից, Տերյան 2 համերգում ոչ դահլիճ ունենք, ոչ հանգիստ աշխատասենյակ:

ԱՆԱՀԻՏ [illegible]

ԱԶԴԱԳԻՐ

Ժողովրդական արվեստի թանգարան

Այսօր, ժամը 13-ին, Հայաստանի ժողովրդական արվեստի թանգարանում կբացվի «Տիկնիկների աշխարհը» ցուցահանդեսը: Կներկայացվեն Մարի Երկաթի, Սաթենիկ Թոփուզյանի, Անահիտ Առաքելյանի, Ելիզավետ Գրիգորյանի, Մարինե Պողոսյանի տիկնիկները: Ցուցահանդեսին մասնակցում են նաեւ Քանաքեռավանի արվեստի դպրոցի եւ խորհրդային երգանի Հայորդյաց դպրոցի [illegible]երը:

Նկարչի տուն

Այսօր, ժամը 15-ին, Նկարչի տանը կբացվի խանդակագործ Բենիկ Պետրոսյանի անհատական ցուցահանդեսը:

Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահ

Այսօր, ժամը 16-ին, Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահում տեղի կունենա բանաստեղծ, երգահան, հեղինակային երգի ճանաչված կատարող Վահրամ Թաթիկյանի ստեղծագործական երեկոն:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հայաստանի երգչախմբին Նանսի փառատոնում հոտնկայս են ծափահարում

Հայաստանի ակադեմիական երգչախումբն այս օրերին գտնվում է Ֆրանսիայում եւ մասնակցում է Նանսի երգչախմբային արվեստի 9-րդ փառատոնին: Այդ փառատոնում մրցանակներ չեն տրվում: Փառատոնի միակ նպատակը աշխարհի տարբեր երկրների երգարվեստը ներկայացնելն է: Այս տարվա փառատոնին մասնակցում են աշխարհի 23 երկրներից: 12 հազարանոց համերգասրահում տեղի ունեցած եզրափակիչ համերգին դահլիճը հոտնկայս է ծափահարել Հովհաննես Չեքիջյանի ղեկավարած Հայաստանի ակադեմիական երգչախմբին, պահանջել են եւս մեկ ստեղծագործության կատարում, իսկ մասնագետները գնահատել են՝ բեմ է բարձրանում համաշխարհային խմբերգային երաժշտության հուշարձանը:

Թատերախումբը պատրաստվում է նոր ներկայացման

Բեյրութի հայկական համալսարանական քոլեջի թատերախումբը, անցյալ տարվա իր հաջողություններից ոգեւորված, որոշել է հանրությանը ներկայացնել նոր ներկայացում՝ Նիլ Սայմոնի «Ֆուլզ» դասական թատերգությունը: Թատերախումբը վերստին ներկայանալով հանրությանը՝ ավելի կամրապնդի իր տեղը թատերական կյանքում: Թեեւ բոլոր դերակատարները համալսարանականներ են, բայց մեծ վստահություն են ներշնչում եւ իրենց խաղով մեծ բավականություն են պատճառում հանդիսատեսին:

ՓԱՍՏ

«SHARM»-ը ներկայացնում է

Սոպրանո-տոռւ հմայիչ Անժելիկա Վառումի եւ 1992, 1994 թթ. ԱՄՆ չեմպիոն Երեւանի բժշկական ինստիտուտի ուսանողների եւ հնարամիտների ակումբի մասնակցությամբ:
Համերգները կկայանան հունիսի 14-ին եւ 15-ին ժամը 18.00-ին մարզահամերգային համալիրում:

Տոմսերը կարող եք ձեռք բերել ՄՀՀ եւ Արամ Խաչատրյանի համերգասրահի տոմսարկղերում, ԵՊՀ-ի, ԵրՃՀ-ի եւ ԵրԲԻ-ի արհմիություններում:

ԿՈՆՏԻՆԵՆՏԱԼ

«ԱԷՐՈՖԼՈՏ» ավիաընկերության առաջին պաշտոնական գործակալը Հայաստանում

- Շուրջօրյա ինֆորմացիա կատարվող չվերթների մասին
- Երեւան քաղաքի սահմաններում տոմսերի առաքման կազմակերպում (տուն, գրասենյակ, ներկայացուցչություն)
- Տոմսերի փոխանակում եւ ետ ընդունում առանց դրամական կորուստի

«ԱԷՐՈՖԼՈՏ» ավիաընկերության տոմսերի վաճառք բոլոր չվերթների համար՝ ամենամատչելի գներով

Հասցե՝ ք. Երեւան, Աբովյան 1/3
(«Մանկական աշխարհ» հանրախանութի մոտ)
հեռ. 53-05-69, 58-27-26, 56-45-82

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

Պատվաբեր պարտություն չի լինում

Հայաստանի հավաքականն առաջատար չունի

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ԻՍՊԱՆԻԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ 1-0 (0-0): Սեւիլիա, 7 հունիս 1995 թ.

ԻՍՊԱՆԻԱ-Սուբիսարեթա, Բելսուե, Արանսաբալ, Ալկորտա, Աբելարդո, Հիերո, Գոյկոեչեա (Սալինաս, 46), Գուերերո (Կամինեռո, 78), Լուիս Էնրիկե, Նադալ, Ամավիսկա:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-Աբրահամյան, Սուքիասյան, Հովսեփյան, Տոնոյան, Նիգոյան (Տեր-Պետրոսյան, 72), Վարդանյան, Պետրոսյան (Վարազդատ Ավետիսյան, 77), Թահմազյան, Միխիթարյան, Շահգելդյան, Արսեն Ավետիսյան:

Գնդակը խփեց Հիերոն (64-րդ րոպե, 11 մ հարված):

Զգուշացվեց Արամայիս Տոնոյանը, հեռացվեց Հարություն Վարդանյանը:

Նրանք, ովքեր հնարավորություն չեն ունեցել արբանյակային կապով հեռուստատեսությամբ դիտել Իսպանիա–Հայաստան խաղը, կարող են ենթադրել, որ 0-1 հաշվով պարտությունը աշխարհի ուժեղագույն հավաքականներից մեկի հետ մրցավեճում պատվաբեր է: Իրոք, երբ վերանանք ամեն ինչից, միգուցե դա ընդունելի է, սակայն պատվաբեր պարտություն լինել չի կարող: Այս մտայնությունն առաջին հերթին պետք է հանել ֆուտբոլիստների եւ մարզիչների հոգեբանությունից: Սպորտի ցանկացած ձեւում, եւ հատկապես ֆուտբոլում, հոգեբանությունը ամենակարեւոր գործոնն է: Առանց մարզական … չարության եւ հաղթանակի բուռն տենչի հաջողություն լինել չի կարող: Հայաստանի հավաքականը հերթական անգամ աչքի ընկավ միայն խոր պաշտպանական խաղով: Գնդակը հազվադեպ էր անցնում մրցակցի կիսադաշտ: Զարմանալին այն է, որ ի տարբերություն երեւանյան խաղի, Հայաստանի հավաքականը հոժարակամ զիջեց դաշտի կենտրոնը, բոլոր ուժերը կենտրոնացնելով իր տուգանային հրապարակի մատույցներում եւ նախաձեռնությունը ընձեռելով մրցակցին, … գրոհել տարբեր ուղղություններով անընդհատ ճնշում տալ պահել Աբրահամյանի պաշտպանած դարպասը: Այդպես երկար շարունակվել չէր կարող: 64-րդ րոպեին Սալինասը գլխի հարվածով գնդակն ուղարկեց դեպի դարպասը: Հարություն Աբրահամյանը բարձր ցատկով չկարողացավ հասնել գնդակին: Այն շրջանցելով դարպասապահին, պահում էր դեպի դարպասը, երբ նրա ուղղությունը ձեռքով շեղեց Հարություն Վարդանյանը: Մրցավարը նշանակեց 11 մետրանոց հարված եւ դուրս գործող կանոնադրության, նրան հեռացրեց խաղադաշտից: Հիերոն հաշվեց իրացրեց 11 մետրանոցը: 1-0-ից հետո էլ Հայաստանի հավաքականի խաղաոճը չփոխվեց: Այնպիսի տպավորություն էր, որ կարծես մեր թիմն էր խաղը շահում: Մինչեւ վերջ էլ ոչ մի փորձ չեղավ հաշիվը հավասարեցնելու: Ուժեղ մրցակցի հետ հերթական հանդիպումը կրկին ցույց տվեց, որ մեր հավաքականը չունի ընդգծված առաջատար, որը դժվար պահերին ոգեւորի եւ իր հետեւից տանի խաղընկերներին: Այսօր ֆուտբոլն այնպիսի մակարդակի է հասել, որ նույնիսկ բարձր համարվող ֆուտբոլային երկրները հեշտությամբ չեն զիջում մրցակիցներին: Դրա վառ ապացույցը հերթական տուրում արձանագրված արդյունքներն են: Այսպես, նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից Ռուսաստանը, Վրաստանը, Բելառուսը, Լատվիան եւ Լիտվան առավելության են հասել իրենց մրցակիցների նկատմամբ: Ընդ որում, Բելառուսը Մինսկում 1-0 հաշվով հաղթել է Եվրոպայի նախկին չեմպիոն Հոլանդիայի հավաքականին, որի կազմում հանդես են գալիս վերջերս Չեմպիոնների լիգայի գավաթը նվաճած «Այաքսի» տաղանդավոր շատ ֆուտբոլիստներ: Վրաստանի հավաքականն արտագնա խաղում էլ հաղթեց Ուելսի հավաքականին (1-0): Հիշեցնենք, որ Թբիլիսիում տեղի ունեցած այդ նույն թիմերի մրցավեճն ավարտվել էր վրաց ֆուտբոլիստների հաղթանակով 5-0 հաշվով: 7-րդ խմբի մրցաշարում Վրաստանի հավաքականը աշխարհի բազմակի չեմպիոն Գերմանիայի հավաքականին զիջում է ընդամենը 1 միավորով եւ լավ հնարավորություններ է պահպանում եզրափակիչ ուղեգիր ձեռք բերելու: Այս ամենը վկայում է, որ լավ ֆուտբոլ խաղալը միայն տնտեսական իրավիճակով չի պայմանավորված:

Իսպանիայի հավաքականը «Հրազդան» մարզադաշտում

Ահա հունիսի 7-ին տեղի ունեցած բոլոր հանդիպումների արդյունքները.

Լեհաստան-Սլովակիա	5-0
Ռումինիա-Իսրայել	2-1
Իսպանիա-Հայաստան	1-0
Մակեդոնիա-Բելգիա	0-5
Դանիա-Կիպրոս	4-0
Լիտվա-Սլովենիա	2-1
Բելառուս-Հոլանդիա	1-0
Լյուքսեմբուրգ-Չեխիա	1-0
Նորվեգիա-Մալթա	2-0
Հս. Իռլանդիա-Լատվիա	1-2
Բուլղարիա-Գերմանիա	3-2
Մոլդովա-Ալբանիա	2-3
Ուելս-Վրաստան	0-1
Ֆարերյան կղզ.-Շոտլանդիա	0-2
Սան Մարինո-Ռուսաստան	0-7

ԵՎՐՈՊԱ-96

1-ին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռումինիա	7	5	2	0	15-6	17
2. Ֆրանսիա	6	2	4	0	6-0	10
3. Լեհաստան	6	3	1	2	12-7	10
4. Իսրայել	7	2	3	2	11-10	9
5. Սլովակիա	6	1	2	3	8-15	5
6. Ադրբեջան	6	0	0	6	2-16	0

16.08.95 Ֆրանսիա-Լեհաստան
16.08.95 Ադրբեջան-Սլովակիա
06.09.95 Ֆրանսիա-Ադրբեջան
06.09.95 Սլովակիա-Իսրայել
06.09.95 Լեհաստան-Ռումինիա
11.10.95 Ռումինիա-Ֆրանսիա
11.10.95 Իսրայել-Ադրբեջան
11.10.95 Սլովակիա-Ադրբեջան
15.11.95 Սլովակիա-Ռումինիա
15.11.95 Ադրբեջան-Լեհաստան
15.11.95 Ֆրանսիա-Իսրայել

2-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսպանիա	7	6	1	0	15-3	19
2. Դանիա	6	3	2	1	10-6	11
3. Բելգիա	7	3	2	2	13-9	11
4. Մակեդոնիա	7	1	3	3	7-12	6
5. Կիպրոս	7	1	2	4	4-12	5
6. Հայաստան	6	0	2	4	2-9	2

07.06.95 Դանիա-Կիպրոս
07.06.95 Մակեդոնիա-Բելգիա
07.06.95 Իսպանիա-Հայաստան
16.08.95 Հայաստան-Դանիա
06.09.95 Բելգիա-Դանիա
06.09.95 Իսպանիա-Կիպրոս
06.09.95 Մակեդոնիա-Հայաստան
07.10.95 Հայաստան-Բելգիա
11.10.95 Դանիա-Իսպանիա
11.10.95 Կիպրոս-Մակեդոնիա
15.11.95 Իսպանիա-Մակեդոնիա
15.11.95 Կիպրոս-Բելգիա
15.11.95 Դանիա-Հայաստան

3-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Թուրքիա	5	3	1	1	12-6	10
2. Շվեյցարիա	5	3	1	1	10-7	10
3. Շվեդիա	6	2	1	3	7-8	7
4. Հունգարիա	4	1	2	1	5-6	5
5. Իսլանդիա	4	0	0	4	1-8	1

11.06.95 Իսլանդիա-Հունգարիա
16.08.95 Իսլանդիա-Շվեյցարիա
06.09.95 Շվեդիա-Շվեյցարիա
06.09.95 Թուրքիա-Հունգարիա
11.10.95 Շվեյցարիա-Հունգարիա
11.10.95 Իսլանդիա-Թուրքիա
11.11.95 Հունգարիա-Իսլանդիա
15.11.95 Շվեդիա-Թուրքիա

4-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Խորվաթիա	6	5	1	0	12-1	15
2. Իտալիա	6	4	1	1	11-4	13
3. Լիտվա	6	3	1	2	6-3	10
4. Ուկրաինա	6	2	1	3	4-8	7
5. Սլովենիա	6	1	2	3	6-7	5
6. Էստոնիա	6	0	0	6	1-15	0

11.06.95 Էստոնիա-Սլովենիա
11.06.95 Ուկրաինա-Խորվաթիա
16.08.95 Էստոնիա-Լիտվա
03.09.95 Խորվաթիա-Էստոնիա
06.09.95 Իտալիա-Սլովենիա
06.09.95 Լիտվա-Ուկրաինա
08.10.95 Խորվաթիա-Իտալիա
11.10.95 Սլովենիա-Ուկրաինա
11.10.95 Լիտվա-Էստոնիա
11.11.95 Իտալիա-Ուկրաինա
15.11.95 Սլովենիա-Խորվաթիա
15.11.95 Իտալիա-Լիտվա

5-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Նորվեգիա	7	6	1	0	1[illegible]-1	19
2. Հոլանդիա	7	3	2	2	15-5	11
3. Չեխիա	6	3	2	1	13-5	11
4. Բելառուս	6	2	1	3	6-10	7
5. Լյուքսեմբ.	7	2	0	5	2-18	6
6. Մալթա	7	0	2	5	2-15	2

16.08.95 Նորվեգիա-Չեխիա
06.09.95 Չեխիա-Նորվեգիա
06.09.95 Լյուքսեմբուրգ-Մալթա
06.09.95 Հոլանդիա-Բելառուս
07.10.95 Բելառուս-Չեխիա
08.10.95 Մալթա-Հոլանդիա
11.10.95 Լյուքսեմբուրգ-Բելառուս
12.11.95 Մալթա-Բելառուս
15.11.95 Չեխիա-Լյուքսեմբուրգ
15.11.95 Հոլանդիա-Նորվեգիա

6-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պորտուգալ.	6	5	0	1	17-5	15
2. Իռլանդիա	6	4	2	0	13-1	14
3. Հս. Իռլանդ.	7	3	1	2	10-11	10
4. Ավստրիա	5	3	0	2	17-3	9
5. Լատվիա	7	2	0	5	6-16	6
6. Լիխտենշ.	7	0	1	6	1-28	1

11.06.95 Իռլանդիա-Ավստրիա
15.08.95 Լիխտենշ.-Պորտուգալիա
16.08.95 Լատվիա-Ավստրիա
03.09.95 Պորտուգալ.-Հս. Իռլանդիա
06.09.95 Ավստրիա-Իռլանդիա
06.09.95 Լատվիա-Լիխտենշտեյն
11.10.95 Իռլանդիա-Լատվիա
11.10.95 Ավստրիա-Պորտուգալիա
11.10.95 Լիխտենշ.-Հս. Իռլանդիա
15.11.95 Պորտուգալիա-Իռլանդիա
15.11.95 Հս. Իռլանդիա-Ավստրիա

7-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բուլղարիա	6	6	0	0	18-4	18
2. Գերմանիա	6	5	1	0	12-6	13
3. Վրաստան	7	4	0	3	9-5	12
4. Մոլդովա	7	2	0	5	7-18	6
5. Ալբանիա	7	2	0	5	8-11	6
6. Ուելս	7	1	1	5	6-16	4

06.09.95 Գերմանիա-Վրաստան
06.09.95 Ուելս-Մոլդովա
06.09.95 Ալբանիա-Բուլղարիա
07.10.95 Բուլղարիա-Ալբանիա
08.10.95 Գերմանիա-Մոլդովա
11.10.95 Ուելս-Գերմանիա
11.10.95 Վրաստան-Բուլղարիա
15.11.95 Գերմանիա-Բուլղարիա
15.11.95 Ալբանիա-Ուելս
15.11.95 Մոլդովա-Վրաստան

8-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռուսաստան	6	4	2	0	18-1	14
2. Շոտլանդիա	7	4	2	1	12-3	14
3. Ֆինլանդիա	6	4	0	2	15-7	12
4. Հունաստան	5	4	0	1	12-4	12
5. Սան Մարինո	6	0	0	6	1-21	0
6. Ֆարեր. կղզ.	6	0	0	6	2-24	0

11.06.95 Ֆինլանդիա-Հունաստան
16.08.95 Շոտլանդիա-Հունաստան
16.08.95 Ֆինլանդիա-Ռուսաստան
16.08.95 Ֆարեր. կղզ.-Սան Մարինո
06.09.95 Շոտլանդիա-Ֆինլանդիա
06.09.95 Ֆարեր. կղզ.-Ռուսաստան
06.09.95 Սան Մարինո-Հունաստան
11.10.95 Ռուսաստան-Վրաստան
11.10.95 Շոտլանդիա-Ֆարեր. կղզ.
15.11.95 Շոտլանդիա-Սան Մարինո
15.11.95 Ռուսաստան-Ֆինլանդիա
15.11.95 Հունաստան-Ֆարեր. կղզ.

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՏՈՒԿ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆԸ

կազմակերպում է դասընթաց

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

թեմայով

Դասախոս՝ Դոկտ. Լուսիկ Դանիելյան

1995 թ. հունիսի 12-28

երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի, ժ. 18:00-20:00

Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարանի փոքր դահլիճում (հինգերորդ հարկ)

Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40

Դասընթացի մասին. Չնայած դասընթացին կարող են մասնակցել բոլոր ցանկացողները, այն հանդիսանում է *«Լրատվության միջոցները եւ քաղաքական մասնակցությունը քաղաքականության ստեղծման գործում»* դասընթացի շարունակությունը, որը անցկացվեց անցյալ տարի աշնանը: Քաղաքական հաղորդակցության ուսումնասիրությունը ներառում է եւ միջոցների եւ նյութերի կառուցվածքներն ու գործընթացները: Ենթադրվում է, որ ժողովրդավարական պետություններում կատարվող ցանկալի քաղաքական, տնտեսական եւ սոցիալական բարեփոխումները կարող են մեկնվել եւ իրականացվել միայն հասարակության մասնակցությամբ եւ համաձայնությամբ: Սա հատկապես կարեւոր է Հայաստանի համար, քանի որ այստեղ կատարվող քաղաքական անցումները բարդ են, ցավոտ եւ դժվար հասանելի:

Դասընթացի ընթացքում կքննարկվեն հետեւյալ թեմաները. 1) քաղաքական հաղորդակցության ձեւերը եւ քաղաքական հռետորություն, 2) համեմատական լրատվական համակարգեր, 3) լրատվության միջոցների ազդեցությունը հասարակական կարծիքի եւ վարքագծի վրա, 4) լրատվության միջոցների դերը քաղաքականության ստեղծման գործում, 5) մասնակցություն քաղաքականությանը լրատվության միջոցների օգնությամբ, 6) լրատվության միջոցների զարգացումը Հայաստանում:

Դասախոսությունները կընթանան անգլերեն լեզվով՝ հայերեն համընթաց թարգմանությամբ:

Դասընթացի վճարը 100 դրամ: Նրանք, ովքեր ի վիճակի չեն վճարել այդ գումարը, կարող են դիմել Հատուկ դասընթացների բաժին կրթանպաստ ստանալու:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք զանգահարել 27-33-70 կամ 27-16-58:

ԲԻԶՆԵՍ

Հեռուստաընկերությունների եւ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի փոխհարաբերությունները

ԱՇՈՏ ԲՈՅԱՋՅԱՆ, Փարիզ

Կարծում եմ, ստորեւ ձեր ուշադրությանը ներկայացվող տեղեկատվությունը ուսանելի եւ հետաքրքրական կլինի նորանկախ Հայաստանի շուկայական հարաբերությունների անցած, բայց դեռ մեծ փորձ չունեցող կազմակերպությունների ղեկավարների համար, մասնավորապես ֆուտբոլի ֆեդերացիայի եւ հեռուստատեսության միջեւ հարաբերությունները կարգավորելու հարցում:

Ֆրանսիայի առաջնակարգ հեռուստաընկերություններից մեկը TF-1-ը պայմանագիր է կնքել Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի հետ մինչեւ 2000 թվականը շաբաթը մեկ անգամ տալով «Տելեֆուտ» եւ «Ֆորմուլ ֆուտ» ֆուտբոլային հաղորդումների համար վճարել 60 մլն ֆրանկ: Հեռուստաընկերությունը այդ հաղորդումների ժամանակ իր կայանի … ժամերը եւ շահույթը ստանում է գովազդների շնորհիվ: TF-1-ը նույն պայմանագրի համաձայն, 6 մլն ֆրանկ է մուծում ֆուտբոլի ֆեդերացիային Ֆրանսիայի ազգային հավաքականի ամեն մի խաղը ցուցադրելու համար: Ֆրանսիայի գավաթի խաղարկության ամեն խաղի ցուցադրման իրավունքն արժե 3-7 մլն ֆրանկ: Նույն արժեքն ունի նաեւ ՈՒԵՖԱ-ի կամ գավաթակիրների գավաթի խաղարկության ամեն մի հանդիպում: Իսկ այլ արժեք ունի Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարը, որի խաղերը ցուցադրելու համար TF-1-ը պարտավորվել է ֆեդերացիային մուծել տարեկան 70 միլիոն ֆրանկ: «Canal+» հեռուստաընկերությունն ամենեւին հետ չի մնում TF-1-ից: Այսպես, այդ հեռուստաընկերությունը մինչեւ 2000 թվականը Ֆրանսիայի առաջին դիվիզիոնի առաջնության յուրաքանչյուր մրցաշրջանի բոլոր 38 խաղերի եւ «Ֆուտբոլի օր» ծրագրի համար ֆեդերացիային մուծելու է 250 մլն ֆրանկ: «Canal+» Եվրոպայի գավաթների խաղարկության հանդիպումների համար, կախված փուլերից, գումարները մուծում է դուրս պայմանագրերի: «Եվրոսպորտ» հեռուստաընկերությունը վերջին մրցաշրջանի Ֆրանսիայի 2-րդ … 70 խաղերի համար մուծել է 9 մլն ֆրանկ: 1992-1993 թթ. մրցաշրջանում ֆրանսիական հեռուստաընկերությունները համատեղ ուղիղ հաղորդումներ են տվել 156 հանդիպումներից, իսկ 55 հանդիպումներ հեռուստադիտողների ուշադրությանն են ներկայացվել տեսագրված վիճակում: Ամենաշատ ուղիղ հաղորդումներ են տրվել անցյալ մրցաշրջանում (244 խաղ): Դա պայմանավորված էր ԱՄՆ-ի աշխարհի առաջնությամբ: 1994-95 թթ մրցաշրջանում ուղիղ եթեր է տրվել 158 հանդիպում: Այս տարի «Միլան»-«Պարի Սեն Ժերմեն» հանդիպումը դիտել են 10 մլն 750 հազար հեռուստադիտողներ: Դա անհավանական ցուցանիշ է: Նույն թիմերի Փարիզում տեղի ունեցած հանդիպումը դիտել են 10 մլն 500 հազար հեռուստադիտողներ: Վերջին 5 տարիների ռեկորդը արձանագրվել է 1991 թվականի մայիսի 29-ին եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթի «Ցրվենա զվեզդա»—«Օլիմպիկ» հանդիպման ժամանակ, որը դիտել են 18 մլն 240 հազար հեռուստադիտողներ: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հեռագրեր

ԵՐԵՎԱՆ

Ուղեկցորդները սպառնում են դիմել եռօրյա հացադուլի

Օդաչուների մեջ նույնպես հասունանում է դժգոհությունը

Հունիսի 8-ին ՀՀ նախագահի նստավայրի առջեւ կազմակերպված ցուցադրությունը ավիաուղեկցորդների շուրջ 5-ամսյա բողոքի առաջին «տեսանելի ու ձայնային» դրսեւորումն էր: Ավելին, նրանք խոստանում են դիմել ծայրահեղ տարբերակի հայտարարել եռօրյա հացադուլ, ղոռողների վկայությամբ երեկ հանձնվել է ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ներկայացուցչին, որը խոստացել է «հաջորդ շաբաթ պատասխան տալ»:

Մասնանշելով ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի վարչության ղեկավարության կողմից բույլ տված այն դեպքում, երբ ուղեկցորդուհիների թիվը 168 էր»:

«Մենք ոչ թե ընկած ենք կրճատման տակ, մեզ պարզապես վտարել են: Այսօր ավիացիայից հեռու օտար լեզուների տիրապետող շուրջ 40 հոգի անց են կացնում իրենց ուսումնական վարժանքները, որ

«երե ՀՀ նախագահը լռությամբ շրջանցի նրանց պահանջները»: Բաց նամակը, ուր եւ ներկայացված են ցուցարարների պահանջները (հունիսի 15-ին անցկացվելիք ներքական ատեսավորումը համարել անօրինական եւ վերականգնել 80 հեռացված եւ 3 վտարված ավիաուղեկցորդների աշխատատեղերը) բռ անօրինականությունների փաստը («IKAO-ի կանոնադրությամբ ատեսավորումը կարելի է անց կացնել երեք տարին մեկ»), ցուցարարները նաեւ բերում էին ղեկավարության «անհերեր մտածելակերպի» օրինակներ. «մասնավորապես ավիաուղեկցորդների հասակային ցենզը սահմանված է 165 սմ-ից. ղեկավարության 2-ից տեղ զբաղեցնեն «իմնապինների սահնելում»: Ցուցարարների համասմամբ իրենց շարժմանը շուտով կարող են միանալ նաեւ օդաչուները. «որոնք այլեւս չեն կարող աշխատել Շահեն Պետրոսյանի ղեկավարության տակ»:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԱՄՆ

Նախագահ Քլինթոնն առաջին անգամ օգտվեց վետոյի իրավունքից

Բիլ Քլինթոնը չորեքշաբթի օրը նախագահական վետո է կիրառել այս ֆինանսական տարում համաղեկան ծախսերը 16,4 միլիարդ դոլարով կրճատելու օրինագծի նկատմամբ: Ինչպես նշում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, սա Սպիտակ տանը գտնվելու երկամյա տարվա ընթացքում առաջին դեպքն է, երբ նա օգտագործել է սահմանադրությամբ իրեն վերապահված այն օրինագիծը մերժելու իրավունքը, որն արժանացել է Կոնգրեսի երկու պալատների հավանությանը: «Ես չեմ կարող մաքուր խղճով ստորագրել մի օրինագիծ, որը նախատեսում է կրթության ծրագրի հատկացումների կրճատում եւ միեւնույն ժամանակ անձեռնմխելի է թողնում առանձին օրենսդիրների նախասիրած ինչ-որ նախագծեր», հայտարարել է նախագահը: Սպիտակ տուն ուղարկված օրինագիծը նախատեսում էր բնակարանային շինարարության, ճանապարհների եւ օդանավակայանների շինարարության, մասնագիտական պատրաստման եւ էկոլոգիական ծրագրերի խիստ կրճատում: ■

ՀԱՄԱՌՈՏ

Լիբանանը վերջինը հարաբերություններ կհաստատի Իսրայելի հետ

Լիբանանի նախագահ Իլյաս Հրաուին Ֆրանսիայի մայրաքաղաք կատարած այցի ընթացքում հայտարարել է, որ իր երկիրը «վերջին» արաբական պետությունը կլինի, որը հարաբերություններ կհաստատի Լիբանանի հարավային մասը օկուպացրած Իսրայելի հետ: Մենք կսպասենք, մինչեւ մյուս երկրները համաձայնագիր ստորագրեն Իսրայելի հետ, ասել է Ի. Հրաուին Փարիզում կայացած մամուլի ասուլիսում Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի հետ իր հանդիպման ավարտին: Լիբանանը երկու անգամ ենթարկվել է Իսրայելի ներխուժմանը 1978 եւ 1982 թվականներին, հիշեցրել է նա:

Ավստրիայի խորհրդարանականների պատվիրակություն Թուրքիայում

8 ՅՈՒՆԻՍ, TRT: Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի նախագահ Յյուսամեդդին Ջինդորուքը ընդունեց որոշ ուսումնասիրություններ կատարելու համար Թուրքիայում գտնվող Ավստրիայի խորհրդարանականների պատվիրակությանը: Ընդունելության ընթացքում ավստրիացի խորհրդարանականները նշեցին, որ պաշտպանում են մաքսային պայմանագրին եւ Եվրոպական միությանը անդամագրվելու Թուրքիայի ձգտումները: Իսկ Յ. Ջինդորուքը հավաստիացրեց, որ «Թուրքիայում ուսումնասիրություններ կատարելու ուղղությամբ պատվիրակությանը կընձեռվեն բոլոր հնարավորությունները ու կցուցաբերվի ամենայն աջակցություն»: Այնուհետեւ ավստրիացի խորհրդարանականները հանդիպումներ ունեցան ԹԱՄԺ-ի Մարդու իրավունքների հանձնաժողովի նախագահ Սաբրի Յավուզի եւ արտաքին գործերի հանձնաժողովի նախագահ Մումթազ Սոյսալի հետ:

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔ

Հունիսի 8-ին լրացավ «Պարբերական» հրատարակչության բերքերի արտադրամասի վարպետ Գագիկ Ազատյանի ծննդյան 30-ամյակը: Ծնունդով կողբացի տպագրագիտիստին շնորհավորեցին իր գործընկերները, լրագրողները: «Ազգը» միանում է այդ շնորհավորանքներին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Խնդրվում է «Դոնարա» եւ «Մանե» ՍՊԸ գրավատների ավանդատուներին 1995 թ. հունիսի 13-ին, ժամը 16-ին հավաքվել (Ներկայանալ) օպերայի հրապարակում, Յ. Թումանյանի արձանի մոտ: Յայտարարություններ են արվելու:

ԿԱԶՄԿՈՄԻՏԵ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սախալինի երկրաշարժը 500 մլրդ ռուբլու վնաս է պատճառել

ՄՈՍԿՎԱ, 8 ՅՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Օրվա տվյալներով, Սախալինի Նեֆտեգորսկ ավանում, որը կործանվեց ավերիչ երկրաշարժի պատճառով, փլատակների տակից հանվել է մոտավորապես 2200 մարդ: Կենդանի մնացածների թիվն արդեն մի քանի օր է, փոփոխություններ չի կրում՝ 406: Ավանի տարբ օբյեկտների վրա 190 միավոր տեխնիկա է աշխատում: Սախալինում տեղի ունեցած երկրաշարժի պատճառած վնասը կազմում է 500 մլրդ ռուբլի: Այդ մասին հայտարարեց ՌԴ առաջին փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցը: Նրա խոսքերով, ստորագրման է նախապատրաստվել հատուկ բնակարանային սերտիֆիկատների մասին որոշումը, որոնք կտրամադրվեն երկրաշարժի պատճառով տուժածներին մեկ հոգուն 18 քմ բնակելի տարածքի հաշվարկով: Միաժամանակ որոշում է կայացվել ողջ Սախալինի տարածքում շենքերի լրացուցիչ ամրացում իրականացնելու մասին:

Ռուսաստան. Մինչեւ 1996 թ. հուլիսը կվերացվի զրանցումը

ՄՈՍԿՎԱ, 7 ՅՈՒՆԻՍ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: «Մինչեւ 1996 թ. հուլիս, այսինքն՝ մինչեւ նախագահի ելցինի լիազորությունների ավարտը, մենք պետք է Ռուսաստանում վերջ դնենք գրանցմանը», ՌԻԱ-ի թղթակցին ասաց նախագահի վարչակազմին առընթեր քաղաքացիության հարցերի վարչության պետ Աբդուլլահ Միկիտաեւը: Նա այսօր «Յայրենակիցներն արտասահմանում եւ ազգային փոքրամասնությունների խնդիրը» գիտագործնական խորհրդաժողովում ցուցադրեց Ռուսաստանի քաղաքացու անձը հաստատող վկայականների նմուշներ, որոնք պետք է փոխարինեն ներկայիս անձնագրերին: Դրանք կհանձնվեն 14 տարին լրացած քաղաքացիներին: Դրանցում կնիքներ չեն լինի տիրոջ գրանցման եւ ընտանեկան դրության մասին, ինչը, Միկիտաեւի խոսքերով, հարուցում է ՆԳՆ ներկայացուցիչների եռանդուն հակազդեցությունը: «Առայժմ լուծված չէ վկայականների գույնի հարցը, բայց հայտնի է, որ դրանք կարմիր չեն լինի», նշեց Միկիտաեւը:

Աթենքի մետրոն կսկսի գործել 1999 թվականից

Ինչպես հաղորդում է Աթենքի նորությունների գործակալությունը, Աթենքի մետրոյի շինարարությունը կավարտվի 1998 թվականի հոկտեմբերին: Արդեն իրականացված է նախագծային աշխատանքների 30 տոկոսը: Հետաքրքրական է, որ 70 հազար խմ. մետր ընդհանուր մակերես ընդգրկող տարածքի վրա կատարվող հորատման աշխատանքների ընթացքում հայտնաբերվել են պատմագիտական արժեք ներկայացնող հազարավոր իրեր: Երկրի երես հանված երկուսուկես միլիոն խորանարդ մետր հողով քաղաքային իշխանությունները նախատեսում են լցնել հին քարհանքերը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

CISE-Armenia

CISE-Lebanon CISE-Canada

The Center for Strategic and Economic Information (CISE) needs for its branch in Armenia (Yerevan) 5 CONSULTANTS (men and women) in Management and Economics

Requirments — Age: 18/40
Knowledge of English and /or French is a must
No previous experience necessary
Specialisation. Engineer, Business, Economics, Law, Human Sciences, etc.

We offer — Specialisation.
3 months of training abroad (in Canada or Lebanon) on our own charges (database, economics, marketing, management...)
A professional catreer opportunity.

Send — Detailed resume with address and phone number.
Photo.
Handwritten text (2 or 3 pages) in English or French presenting any subgect.
2 letters of recommandation (professor, director, public personnality...)

N. B. — All the applications will be examined with very strict confidentiality.
We will respond to all candidates.
All applicants will participate to an interview in Yerevan (summer 1995).

Deadline 31 August 1995
Send to P. O. Box 172 Hazmieh, Lebanon, Fax (961)-1-899684,
or P. O. Box 44 Succursale Mont [illegible] H3P 3B8, Canada
or Fax [illegible]

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Աբովյանի 2 Գրանցման թիվ 65 Պատվեր 69149 Պատվեր 1854 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության 7. 06. 1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@